

เอกสารทางวิชาการ เลขที่ 004 เนื่องในโอกาสงานประจำปี โรงเรียนจิตต์ภักดี ครั้งที่ 16 / 2551

แด่ผู้ศรัทธา

الاقتصاد الإسلامي

เศรษฐศาสตร์อิสลาม

الدكتور مصطفى العبد الله الكفري / جامعة دمشق - كلية الاقتصاد

เขียน: ดร. มุสฏอฟา อัลอับดุลลอฮ์ อัลกิฟรีย์

มหาวิทยาลัยดามัสกัสประเทศซีเรีย คณะเศรษฐศาสตร์

أزمة النظام المالي العالمي في ميزان الاقتصاد الإسلامي

* วิฤติระบบการเงินโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบกับเศรษฐศาสตร์อิสลาม

د. حسين حسين شحاتة الأستاذ بجامعة الأزهر ، خبير استشاري في المعاملات المالية الشرعية

เรียบเรียงโดย ดร. หุซัยน์ หุซัยน์ ซะหาตะฮ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮ์

(ประเทศอียิปต์) ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกรรมทางการเงินตามระบบอิสลาม

แปลและเรียบเรียง

มูฮำหมัด บินต่วน

คณะนิติศาสตร์อิสลาม มหาวิทยาลัยอิสลาม อัลมะดีนะฮ์

อธินันทนาการจาก

โรงเรียน จิตต์ภักดี เชียงใหม่

จัดทำโดย : ฝ่ายธุรการฯ

คณะจัดพิมพ์: กาญจนา วงศ์งาม, อิดริส สกอลสันต์

คำนำ

الحمد لله رب العالمين و الصلاة و السلام على أشرف الأنبياء و المرسلين و على آله و صحبه أجمعين

أما بعد

ขอสรรเสริญองค์อัลลอฮ์ ซุบฮานะฮฺวะตะอาลา ขอขอบคุณต่อเอกองค์อัลลอฮ์ พระผู้เป็น
เจ้าที่ได้ทรงประทานความสำเร็จในการจัดทำเอกสารฉบับนี้

อิสลามเป็นศาสนาแห่งการดำรงชีวิต เป็นศาสนาที่จะนำพาชีวิตไปสู่ความสำเร็จของ
มนุษย์ทั้งทางด้านร่างกายและจิตวิญญาณ ทั้งในโลกนี้และโลกหน้า ดังนั้น อิสลามมิได้มอง
ศาสนาเป็นแค่เพียงบริบทหนึ่งของพิธีกรรมทางศาสนา แต่อิสลามถือว่าศาสนาคือระบอบของ
การดำเนินชีวิตของมนุษย์ ที่พระองค์อัลลอฮ์ ได้ทรงประทานมาให้กับมนุษยชาติ ที่มีบรรทัด
ฐานมาจากอัลกุรอาน และฮัซซุนนะฮ์ (จริยวัตรของท่านศาสดา มุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิ
วะซัลลัม) เมื่ออิสลามเป็นศาสนาที่มีได้แยกอาณาจักรออกจากศาสนจักร จึงมิใช่เรื่องแปลกที่
ระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามมิได้แยกกิจกรรมทางเศรษฐกิจออกจากจิตสำนึก และหลักจริยธรรม
ทางเศรษฐศาสตร์ ที่มีพลังขับเคลื่อนอยู่ในจิตใจของผู้ศรัทธา ซึ่งเป็นสิ่งที่ควบคุมพฤติกรรมจาก
ภายในที่เป็นพลังแห่งความศรัทธาของจิตใจที่ถูกหล่อหลอมจากหลักธรรมคำสอน ผนวกกับการ
ควบคุมภายนอก ที่มาจากกลไกของการใช้กฎหมายทางนิติศาสตร์อิสลามของรัฐบาลอิสลาม
เพื่อกำกับทิศทางและกิจกรรมของมนุษย์ให้ตั้งอยู่บนหลักการที่ถูกต้อง และเป็นประโยชน์ต่อ
ปัจเจกชน และสังคมโดยรวม และนี่คือเจตนารมณ์ของอิสลาม

ผู้แปลคิดว่าบทความสั้นๆ ในหนังสือเล่มนี้คงจะให้ประโยชน์ และฉายภาพรวมของ
แนวคิดอิสลามเกี่ยวกับหลักเศรษฐศาสตร์ที่เป็นเอกลักษณ์ของอิสลามได้เป็นอย่างดี ซึ่งผู้แปล
ได้แปลจากต้นฉบับภาษาอาหรับตามที่ได้ระบุแหล่งที่มาไว้ในหนังสือเล่มนี้แล้ว

อนึ่ง การอิงเนื้อหาและหลักฐานไปยังคำராอ้างอิงหลัก เป็นของผู้เขียน ส่วนผู้แปลไม่มี
ส่วนเกี่ยวข้องใดๆ ยกเว้นการให้ข้อมูลเพิ่มเติมที่คิดว่าจะเป็นประโยชน์กับผู้อ่าน ดังนั้น หาก
เชิงอรรถใดไม่ได้ระบุคำว่า "ผู้แปล" กำกับไว้ แสดงว่าเป็นของผู้เขียน

ผู้แปลขออ้อมรับสิ่งผิดพลาดที่อาจจะเกิดขึ้นได้ ก็ขอขอบคุณสำหรับผู้่านที่ติ
ชม หรือท้วงติงมา และผู้ให้การสนับสนุนและเสี่ยสละ โดยเฉพาะในการจัดพิมพ์ และตรวจทาน
(جزاهم الله خيراً)

สุดท้ายขออวดอ้อลลอฮฺ(ช.บ) ได้ประทานความสำเร็จ เต่าฟีก อิดายะฮ์ ให้กับพี่น้อง
มุสลิมโดยทั่วหน้ากัน

وَأَصَلِّيْ وَ أَسَلِّمُ عَلٰى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَ عَلٰى آلِهِ وَ صَحْبِهِ أَجْمَعِينَ

วัสสลาม

17 / ซุลหิจญะฮฺ / 1429 / 2008

15 / ธันวาคม/2551

แปลและเรียบเรียง

มุฮำหมัด บินต่วน

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
คำนำ	2
เศรษฐศาสตร์อิสลาม เขียน:ดร.มูสฏอฟา อัลอับดุลลอฮฺ อัลกีฟรีย์	6
ประเด็นที่หนึ่ง กลไกการผลิตในอิสลาม	8
ประเด็นที่สอง วิสัยทัศน์ของอิสลามต่อการค้าและความเป็นธรรมของราคา	13
ประเด็นที่สาม เงินตราในอิสลาม	18
ประเด็นที่สี่ อิสลามกับการยกเลิกระบบดอกเบี้ยต่อเงินทุน	20
ประเด็นที่ห้า การกระจายรายได้ในอิสลาม	21
ประเด็นที่หก ทาสในอิสลาม	25
ประเด็นที่เจ็ด หน้าที่ด้านเศรษฐกิจของรัฐในอิสลาม	26
บทสรุป	29
วิกฤติระบบการเงินโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบเกี่ยวกับเศรษฐศาสตร์อิสลาม	
ศึกษาและเรียบเรียงโดย ดร.หุซัยน์ หุซัยน์ ชะหาตะฮ์	32
บทนำ	36
ปรากฏการณ์แห่งวิกฤติระบบการเงินโลก	37
สาเหตุหลักของการเกิดวิกฤติระบบการเงินโลก	39
ผลกระทบของการเกิดวิกฤติระบบการเงินโลก	41
จุดยืนของระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามและการธนาคารอิสลาม ต่อวิกฤติระบบ	
การเงินโลก	43
กฎเกณฑ์ของความมีเสถียรภาพและความมั่นคงในระบบเศรษฐกิจอิสลาม	43
จะออกจากวิกฤติการณ์นี้ได้อย่างไร ? กฎเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์อิสลามคือ	
ทางออก	47

เนื้อหา	หน้า
บทสรุปกฎเกณฑ์ของหลักเศรษฐศาสตร์อิสลาม คือ การช่วยให้รอดพ้น จากวิกฤตการณ์	48
คำเรียกร้องเชิญชวนไปยังนักวิชาการเศรษฐศาสตร์ผู้ครอบครองทรัพย์สินและ ผู้ประกอบการ	50
เสียงเรียกร้องไปยังมุสลิมทั้งหลาย	52

الاقتصاد الإسلامي

เศรษฐศาสตร์อิสลาม

الدكتور مصطفى العبد الله الكفري / جامعة دمشق - كلية الاقتصاد

เขียน:ดร.มูสฏอฟา อัลอับดุลลอฮ์ อัลกิฟรีย์

มหาวิทยาลัยดามัสกัสประเทศซีเรีย คณะเศรษฐศาสตร์

แปล:มูฮำหมัด บินต่วน

الاقتصاد الإسلامي

เศรษฐศาสตร์อิสลาม¹

الدكتور مصطفى العبد الله الكفري / جامعة دمشق – كلية الاقتصاد

เขียน: ดร. มุสฏอฟา อัลอับดุลลอฮ์ อัลกิฟรีย์ มหาวิทยาลัยดามัสกัสประเทศซีเรีย

คณะเศรษฐศาสตร์

แปล: มุหำหมัด บินต่วน

เศรษฐศาสตร์อิสลามวางอยู่บนบรรทัดฐานของความเป็นกลางที่มีคุณลักษณะ มิใช่เป็นระบบที่เปิดโอกาสให้ปัจเจกชนมีเสรีภาพที่ไร้ขอบเขตจนเป็นผลให้ปัจเจกชนมีฐานะเศรษฐกิจที่ทรงอิทธิพลจนสิ้นคลอนเสถียรภาพ ความมั่นคงและความมั่งคั่งของรัฐ และในลักษณะเดียวกัน ความมั่นคงและความมั่งคั่งของปัจเจกชนก็จะไม่ถูกคุกคาม ที่เป็นผลมาจากความมั่งคั่งที่ทรงพลังของสังคมโดยรวม แต่ระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามเป็นระบบที่พยายามประสานสร้างสมดุลระหว่างผลประโยชน์ของปัจเจกชน และผลประโยชน์ของสังคม และในมิติมุมมองโดยภาพรวมของเศรษฐศาสตร์อิสลามก็จะไม่แตกต่างกันมากกับมิติมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์สมัยใหม่ในสำนักคลาสสิกยุคใหม่ในประเทศอังกฤษ และกลุ่มประเทศสแกนดิเนเวีย ซึ่งในมิติมุมมองของเศรษฐศาสตร์อิสลามนั้น ปัจเจกชนเป็นแกนหลักของการขับเคลื่อน กิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด โดยที่รัฐจะต้องเป็นผู้วาดและวางกรอบให้กับปัจเจกชน ในการดำเนินการทางกระบวนการทางเศรษฐกิจ และรัฐจะต้องเป็นผู้กำกับไม่ให้ปัจเจกชนละเมิดขอบเขตหรือกรอบที่ตนได้วางไว้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาคุณลักษณะระหว่างการพิทักษ์ผลประโยชน์และเสรีภาพส่วนบุคคลของปัจเจกชน และผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม กอปรกับการที่เศรษฐศาสตร์อิสลามมีแนวคิดที่จะประสานระหว่างองค์ประกอบทั้งสองด้านของมนุษย์เข้าด้วยกัน คือองค์ประกอบด้านร่างกาย(วัตถุ) และองค์ประกอบด้านจิตวิญญาณ ดังนั้น หลักการของอิสลามจึงมุ่งเน้นในการตอบสนองมนุษย์ทั้งสองด้านไปพร้อมๆกัน จะเห็นได้ว่า อิสลามได้เรียกร้องมนุษย์ให้มีการ

¹ ที่มาต้นฉบับภาษาอาหรับ gasomfa@scs-net.org และ saaiad.net

ทำงาน มีการพากเพียร ทำการผลิตและมีความมุ่งมั่นเพื่อให้เกิดกิจกรรมที่ก่อให้เกิดรายได้ที่เป็นรูปธรรม (กัศบ) ในทำนองเดียวกัน อิสลามก็ได้เรียกร้องมนุษย์ให้มีการฝึกฝนและสร้างคุณธรรม, จริยธรรม ดังที่เราได้ประจักษ์แล้วว่า คำสอนของอิสลามได้ตอบสนองและประสานความต้องการของมนุษย์ทั้งในด้านการดำเนินชีวิตในโลกนี้และการหวังการตอบแทนและความเมตตาของอัลลอฮ์ในโลกหน้า (อาคิเราะฮ์)¹

1- ประเด็นที่หนึ่ง : กลไกการผลิตในอิสลาม

เป็นที่ทราบกันดีว่า กลไกการผลิตในระบบเศรษฐกิจทุนนิยมนั้น ตั้งอยู่บนปัจจัยสี่ประการดังนี้

- 1- ทุน
- 2- สภาพทางธรรมชาติ
- 3- งาน
- 4- การจัดการและการวางระบบ

แต่ตามแนวคิดเศรษฐศาสตร์อิสลามนั้น นักนิติศาสตร์อิสลามระบุว่า ปัจจัยการผลิตนั้น ตั้งอยู่บนปัจจัยหลักสองประการคือ

- 1- งานหรือกระบวนการผลิต
- 2- ทรัพย์

1- ปัจจัยที่หนึ่ง คือ งานหรือกระบวนการผลิต การทำงานในทรรศนะของอิสลามถือว่าเป็นอิบาดะฮ์ (การภักดีต่อพระเจ้า) ประเภทหนึ่ง ดังนั้นอิสลามมีอุดมการณ์ที่ส่งเสริม ชมเชย และเรียกร้องบุคคลให้ทำงาน เพื่อก่อให้เกิดแรงกระตุ้น และกิจกรรมทางเศรษฐกิจ เป็นการเรียกร้องด้วยกับหลักการที่ชัดเจน ดังนี้

---

¹ د. علي عبد الله ، المبادئ الاقتصادية في الإسلام ، دار الفكر العربي ، القاهرة ١٩٦٨ ، (من مقدمة د. صلاح الدين نامق للكتاب)

ก- อัลลอฮ์รอฮ์มาน

1- พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสว่า

{ وَقُلْ اَعْمَلُوا فَسَيَرَى اللّٰهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ } [التوبة/ ๑๐๕]

ความว่า “และจงกล่าวเถิด (มุฮัมมัด) ว่า ผู้เจ้าทั้งหลายจงทำงานเถิด แล้วอัลลอฮ์ จะทรงเห็นการทำงานของพวกท่าน และศาสนทูตของพระองค์และบรรดาผู้ศรัทธาก็จะเห็นด้วย” ชูเราะหฺอ์อัลดะบะฮฺ โองการที่ 105

2- พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสว่า

{ هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَأَمْشُوا فِي مَنَاكِبِهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ } [الملك/ ๑๕]

ความว่า “พระองค์คือผู้ทรงทำแผ่นดินนี้ให้ราบเรียบสำหรับผู้เจ้า ดังนั้นจงสัญจรไปตามขอบเขตของมัน และจงบริโภคน้ำจากบึงจัยยังซีฟของพระองค์” (ชูเราะหฺอ์อัลมุลก์ โองการที่ 15)

3- พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสว่า

{ فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ } [الجمعة/ ๑๐]

ความว่า “เมื่อการละหมาดได้สิ้นสุดลงแล้ว ก็จงแยกย้ายกันไปตามแผ่นดิน และจงแสวงหาความโปรดปรานของอัลลอฮ์” (ชูเราะหฺอ์อัลญุมอะฮฺ โองการที่ 10)

ข. อัซซุนนะฮฺ

1- ท่านศาสดามุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม¹ ได้กล่าววว่า

(إن أشرف الكسب كسب الرجل من يده) — رواه الإمام أحمد

ความว่า “แท้จริงแล้ว บิฎัยที่มีเกียรติที่สุดคือ บิฎัยของบุคคลหนึ่งบุคคลใดที่ได้มาจากน้ำมือ

¹ คำว่า “ ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม “ เป็นประโยคขอพร แปลว่า ขอต่อพระองค์ อัลลอฮ์ได้ทรงโปรดประทานการอภัยโทษ ความสันติ ความเมตตา แก่ท่าน(ศาสดา) เป็นบทบัญญัติที่มุสลิมถือปฏิบัติ โดยกล่าวประโยคดังกล่าว เมื่อนามของท่านศาสดาถูกเอ่ยขึ้น

(ความพากเพียร) ของเขาเอง” บันทึกโดยอิมามอะหฺมัด¹

อิสลามมิได้มองในฐานะที่เหลื่อมล้ำกันในระหว่างงานที่สุจริต ไม่ว่าจะประกอบอาชีพใด แต่ทั้งหมดย่อมได้รับเกียรติจากสังคม หากแต่บุคคลใดที่มีชีวิตอยู่ด้วยการพึ่งพิงต่อการพากเพียรของบุคคลคนอื่นที่ไม่สมเหตุสมผลมากกว่า ที่จะได้รับคำตำหนิ ส่วนหลักฐานที่แสดงถึงอิสลามที่มีทัศนคติที่ยกย่องผู้พากเพียรก็คือ การเริ่มต้นชีวิตของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ด้วยการเลี้ยงปศุสัตว์เพื่อแลกกับรายได้ที่เจ้าของปศุสัตว์จะมอบให้ และการทำการค้าของท่านศาสดา ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม²

ดังนั้นการทำงานและการสร้างผลผลิต ในทัศนคติของอิสลามเป็นการทำงานที่ถูยกย่องระดับอยู่ในขั้นการทำอิบาดะฮฺ (การภักดีพระเจ้า) หรือไม่ก็อยู่ในระดับการญิฮาด (การเสียสละในวิถีทางของอัลลอฮฺ) แม้กระนั้นท่านศาสดา ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้เกิดเกียรติ การทำงานและความพากเพียรในการแสวงหาปัจจัยการดำรงชีพ เห็นการใช้ชีวิตที่สันโดษ สละโลก โดยการตัดการแสวงหาและพากเพียรเพื่อให้ได้มาซึ่งการเลี้ยงชีพ สู่อำนาจอิบาดะฮฺ (เคารพภักดี) ต่อพระเจ้าเพียงอย่างเดียว โดยที่ครั้งหนึ่ง มีคนกลุ่มหนึ่งได้ชมเชยชายผู้หนึ่ง ที่มุ่งมั่นในการทำอิบาดะฮฺ (เคารพภักดี) ต่อพระเจ้า แต่เพียงอย่างเดียว โดย ไม่มีความต้องการที่พากเพียรและแสวงหาปัจจัยยังชีพใดๆ โดยที่เหล่าบรรดาซอฮาบะฮฺ(รอฎิยัลลอฮุอันฮุม)³ได้กล่าวว่า

¹ ในมุสนัดของอิมามอะหฺมัดรายงานจากอบูฮุรَيْرَةَ ระบุว่าท่านนบีมุฮัมมัดมีดังนี้

« إِنَّ خَيْرَ الْكَسْبِ كَسْبُ يَدَيْ عَامِلٍ إِذَا نَصَحَ » مسند الإمام أحمد رقم 8925

ความว่า “แท้จริงแล้ว ปัจจัยที่ดีที่สุดคือ ปัจจัยที่ได้มาจากน้ำมือทั้งสอง (ความพากเพียร) ของผู้กระทำ เมื่อเขาได้ ตักเตือน”, หมายเลขฮะดีษ 8925- ผู้แปล

² د. علي عبد الله ، المبادئ الاقتصادية في الإسلام ، دار الفكر العربي ، القاهرة ١٩٦٨ ، ص. ١٢ - ١٣

³ รอฎิยัลลอฮุ อันฮุม เป็นประโยคขอพร มีความหมายว่า “ขอพระองค์อัลลอฮฺ ทรงปิตินดีต่อเขา” ใช้กล่าวหลังเอ่ยนามขอหะบะฮฺ(สาวก) ของท่านศาสดา มุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุ อะลัยฮิวะซัลลัม เพศชายหนึ่งคน , หากเป็นเพศหญิง จะกล่าวว่า รอฎิยัลลอฮุ อันฮา มีความหมายว่า “ขอพระองค์อัลลอฮฺ ทรงปิตินดีต่อเขา (หญิง)” , หาก สองคน ทั้ง เพศชาย และเพศหญิง จะกล่าวว่า รอฎิยัลลอฮุ อันฮุมมา มีความหมายว่า “ขอพระองค์อัลลอฮฺ ทรงปิตินดีต่อเขาทั้งสอง” , หากเป็นเพศหญิงหลายคน จะกล่าวว่า รอฎิยัลลอฮุ อันฮูน มีความหมายว่า “ขอพระองค์อัลลอฮฺ ทรงปิตินดีต่อเขาทั้งหลาย (หญิง)” , หาก เป็นเพศชายหลายคน หรือทั้งชายและหญิงหลายคนรวมกัน จะกล่าวว่า รอฎิยัลลอฮุ อันฮุม มีความหมายว่า “ขอพระองค์อัลลอฮฺ ทรงปิตินดีต่อพวกเขาทั้งหลาย” , ดังกล่าวเป็นการเปลี่ยนสรรพนาม ตามหลัก ไวยากรณ์อาหรับ - ผู้แปล

(صحبناه في سفرنا فما رأينا بعدك يا رسول الله أعبد منه . كان لا ينتقل من صلاة ولا يفطر من صيام ، فقال لهم فمن كان بمونه ويقوم به؟ فقالوا كلنا يا رسول الله . قال كلكم أعبد منه .) — رواه الشيخان

คำแปล " ครั้งหนึ่งเราได้ร่วมกับชายคนนั้น ในการเดินทางของเรา เราก็ไม่พบว่าจะมีใครอีกเลยที่ รองจากท่านในการทำอิบาดะฮฺ(เคารพภักดี) ต่อพระเจ้าให้มากไปกว่าชายคนนั้น เขาจะไม่ยอม ถอยห่างจากการนมาซ และละเว้นการถือศีลอดเลย ท่านศาสดา (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวกับกลุ่มชนเหล่านั้นว่า "ใครคือผู้ที่ทำหน้าที่อุปการะเลี้ยงดูเขา" พวกเขาตอบว่า พวกเขาทั้งหมด โอ้อท่านศาสนทูตของอัลลอฮฺ ท่านศาสดา (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า "พวกท่านทั้งหมดเป็นผู้ที่ทำอิบาดะฮฺ (เคารพภักดี) ต่อพระเจ้ามากกว่าเขา" (บันทึกโดยอิมามบุ คอริย์และมุสลิม)¹ อิสลามถือว่าการทำงานเป็นความโปรดปราน(เนียมะฮฺ) จากพระเจ้าที่เรา จะต้องทำการขอบคุณต่อพระองค์ ดังที่พระองค์อัลลอฮฺได้ทรงตรัสไว้ว่า

{ لِيَاكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلَتْهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ (۳۵) } [يس/ ۳۵]

ความว่า "เพื่อพวกเขาทั้งหลายจะได้บริโภคผลิตผลของมัน และในสิ่งที่น้ำมือของพวกเขาได้ กระทำไว้ ดังนั้นพวกเขายังไม่ขอบคุณอีกหรือ?" นี่คือ ฐานะของการทำงาน ในมิติมุมมองตาม เศรษฐศาสตร์อิสลาม ดังนั้นปัจจัยหลักของกลไกการผลิตตามหลักเศรษฐศาสตร์อิสลาม จึงวาง อยู่บนบรรทัดฐานของปัจจัยทั้งสอง คือ กระบวนการทำงาน(ผลิต) และทรัพย์

¹ หะดีษในทำนองดังกล่าวถูกระบุอยู่ใน มุขอนนะฟอับดุรรอซซาคเช่นกัน, หมายเลข ฮัจญะฮฺที่ 20442 รายงานจาก อะบีกิ ลาบะฮฺ ว่า ได้มีชายคนหนึ่งถูกกล่าวขานขึ้นต่อท่านศาสดามุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ว่า เขาเป็นคนดี

(قيل : يا رسول الله ! خرج معنا حاجا فإذا نزلنا لم يزل يصلي حتى نرتحل ، وإذا ارتحلنا لم يزل يقرأ ويذكر حتى نزل ، قال النبي صلى الله عليه وسلم : فمن كان يكفيه علف ناقته وصنع طعامه ؟ قالوا : كلنا ، قال : كلكم خير منه .) — مصنف عبد الرزاق رقم ۲۰۴۴۲

ความว่า มีผู้กล่าวว่า โอ้อท่านศาสนทูตของอัลลอฮฺ ชายคนนั้นเขาได้ออกเดินทางไปทำฮัจญ์กับเรา เมื่อถึงเวลาที่เราหยุดพัก เราได้ลงจากพาหนะ เขาก็จะยังคงทำการนมาซ จนกระทั่งเราเดินทางต่อ และเมื่อเราเดินทางต่อเขาก็ยังคงอ่านอัลกุรอานและ ซิเกร (รำลึกถึงอัลลอฮฺ) จนกระทั่งเราได้หยุดพักและลงจากพาหนะ ท่านศาสดามุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม ได้ กล่าวไว้ว่า "ผู้ใดเป็นผู้เอาอาหารให้กับพาหนะของเขา และทำอาหารให้กับเขา" พวกเขา (ซอฮาบะฮฺ) กล่าวว่า เราทั้งหมด ท่าน ศาสดา ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม กล่าวว่า "พวกท่านทั้งหมด ดีเลิศกว่าเขา" —ผู้แปล

2- ปัจจัยที่สอง “ทรัพย์สิน” (คำว่าทรัพย์สินรวมถึงทุน ตามแนวคิดของหลักเศรษฐศาสตร์ทั่วไป) และรวมถึงทรัพย์สินตามธรรมชาติที่จำเป็นต่อกระบวนการผลิต นักนิติศาสตร์อิสลามได้ให้คำนิยามของคำว่า “ทรัพย์สิน” ในความหมายที่ครอบคลุมและกว้าง คือ “ทุกๆ สิ่งที่สามารถครอบครองและใช้ประโยชน์ได้” อิมามอัชชาฟีอีย์¹ (รอฮิมะฮุลลอฮฺ) ได้ให้ทรรศนะว่า

" لا يقع اسم المال إلا على ما له قيمة يباع بها ويلزم متلفه."

" คำว่าทรัพย์สินจะไม่ใช้เรียกสิ่งใด นอกจากสิ่งนั้นเป็นสิ่งที่มีความสามารถซื้อขายแลกเปลี่ยนได้ และหากสิ่งดังกล่าวถูกทำให้เสียหาย จำเป็นจะต้องจ่ายค่าปรับ หรือชดเชยค่าเสียหาย² ดังนั้น สิ่งของหรือวัตถุใดจะไม่ถูกนับว่าเป็นทรัพย์สินตามทรรศนะของนักนิติศาสตร์อิสลาม (ฟุกอฮา) ยกเว้นสิ่งนั้นจะต้องครบเงื่อนไขสองประการ ดังนี้

1-เงื่อนไขที่หนึ่ง สิ่งของดังกล่าวสามารถครอบครอง หรือถือครองกรรมสิทธิ์ได้

2-เงื่อนไขที่สอง สิ่งของดังกล่าวสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ หรือมีประโยชน์

ด้วยกับเงื่อนไขดังกล่าว สิ่งที่มีประโยชน์แต่ไม่สามารถนำมาครอบครอง หรือถือกรรมสิทธิ์ได้ จะไม่เรียกว่า ทรัพย์สิน เช่น อากาศในที่โล่ง หรือความร้อนของดวงอาทิตย์ หรือแสงของดวงจันทร์ เป็นต้น และเช่นเดียวกัน สิ่งที่สามารถครอบครองได้ หรือถือกรรมสิทธิ์ได้ แต่ไม่สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้เลย เช่น เนื้อของซากสัตว์ หรืออาหารที่บูดเน่า³

ดังนั้นเราจะเห็นได้ว่า กลไกการผลิตตามแนวคิดของอิสลาม ตั้งอยู่บนกลไกพื้นฐานสองประการคือ งาน และ ทรัพย์สิน ซึ่งไม่ได้หมายถึงเฉพาะเงินทุน เพียงอย่างเดียว แต่รวมถึง

¹ * คือ มุฮัมมัด อิบน์ อิดริส อิบน์ อัลอับบาส อิบน์ อุษมาน อิบน์ ซาฟิอ์ อัลฮาซิมีย์ อัลกูรอซีย์ อัลมุฏอญญิดีย์ อิบน์ อะบูอับดุลลอฮฺ มิซวีตช่วงปี ฮ.ศ. 150 - 204 ตรงกับปี ค.ศ. 767-820 หนึ่งในสี่อิมามของชาวอะฮ์ลุลซุนนะฮฺ อัลกาฟีเมอ์ที่เมืองมุซชะฮฺ (ปาเลสไตน์) และได้กลับมายังมักกะฮฺ เมื่อมีอายุ 2 ขวบ เป็นปราชญ์อัจฉริยะ และมีความปราดเปรื่อง ในด้านภาษาอาหรับ บทกลอน วรรณคดีอาหรับ ต่อมาได้มุ่งศึกษาด้านนิติศาสตร์อิสลาม อัลฮะดีษ จนบรรลุถึงความปราดเปรื่อง จนสามารถออกคำพิพากษา (ชี้ขาดปัญหาศาสนาได้) เมื่ออายุ 20 ปี ท่านมีงานประพันธ์ด้านวิชาการมากมาย เช่น อัลอุม อัลมุสนัด อะห์กามุลกูรออัน อัชชุนัน และอื่นๆ เคยเดินทางไปยังแบกแดดสองครั้ง ต่อมาในปี ฮ.ศ.ที่ 199 ได้เดินทางไปประเทศอียิปต์และเสียชีวิตที่นั่น -อัลอะฮ์ลัม อัชชะรอะฮฺ 6/26- ผู้แปล

² หมายถึง ผู้บริโภคสิ่งดังกล่าวมีความต้องการ

³ د. علي عبد الله ، المبادئ الاقتصادية في الإسلام ، دار الفكر العربي ، القاهرة ١٩٦٨ ، ص ٩٠

ทรัพยากรทางธรรมชาติทุกอย่างที่มีความจำเป็น ในกระบวนการผลิต และทรัพยากรดังกล่าว จะต้องเป็นสิ่งที่สามารถครอบครองได้ และมีประโยชน์ โดยสามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้

2- ประเด็นที่สอง : วิสัยทัศน์ของอิสลามต่อการค้าและความเป็นธรรมของราคา

อิสลามถือว่าการค้าคือ วิถีทางหนึ่งที่ใช้สำหรับการแสวงหาโชคปัจจัยที่เป็นสิ่งอนุมัติ (หะลาล) และพื้นฐานสำคัญของการแสวงหาโชคปัจจัยที่อนุมัติ (หะลาล) ตามทรรศนะของนักนิติศาสตร์อิสลาม คือการมีส่วนร่วมในการเสี่ยงภัย, การได้ผลกำไรและการขาดทุนจากการเคลื่อนย้ายสินค้า จากสถานที่หนึ่งสู่อีกสถานที่หนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเคลื่อนย้ายสินค้าในภูมิภาคที่เป็นดินแดนการผลิต และไม่มีความต้องการในสินค้านั้น ไปสู่ดินแดนผู้บริโภคและมีความต้องการ หลังจากนั้น บริบทของการค้าได้ขยายตัวอย่างกว้างขวาง จนกระทั่งครอบคลุมระบบการซื้อขาย แม้แต่ในภูมิภาคเดียวกัน หรือเมืองเดียวกัน หรือหมู่บ้านเดียวกัน ดังนั้น ความสำคัญของการค้ายิ่งเพิ่มขึ้นตามขนาดของอัตราเสี่ยง เมื่อมองในแง่นี้ อิสลามมีการค้าอยู่สองประเภท คือ

1- ประเภทที่หนึ่ง การค้าขายแบบส่งออก คือการซื้อขายกันระหว่างสองภูมิภาค เนื่องจากการค้าขายในประเภทนี้สินค้าต้องเสี่ยงต่ออันตรายที่จะเกิดขึ้นเสมอ ในการขนย้ายจากภูมิภาคหนึ่งสู่อีกภูมิภาคหนึ่ง ไม่ว่าจะเป็นภัยในเส้นทางคมนาคม ทั้งทางบกและทางน้ำ การเกิดภัยดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อสภาวะการณ์การขาดทุนที่จะตามมา เนื่องจากสินค้าจะต้องชำรุดหรือเสียหาย อันเป็นผลมาจากความห่างไกลของเส้นทาง และเวลาที่ใช้ในการเดินทาง

2- ประเภทที่สอง การค้าขายแบบภายใน การค้าขายแบบนี้จะมีการขนย้ายสินค้าจากเมืองหนึ่งสู่อีกเมืองหนึ่ง ในภูมิภาคเดียวกัน ดังนั้นอัตราเสี่ยงต่อความเสียหายของสินค้าจะลดน้อยลง

อัลกุรอานได้มีตัวบทที่อนุญาตให้ทำการค้าได้ คือ พระองค์อัลลอฮ์ ได้ทรงตรัสไว้ว่า

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ }
[النساء/ ๒๙]

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ที่ศรัทธาทั้งหลาย จงอย่ากินทรัพย์ของพวกเขา ในระหว่างพวกเขาโดยมิชอบ นอกจากมันจะเป็นการค้าขายที่เกิดจากความพอใจในหมู่พวกเขา” (ซูเราะฮ์อันนิซาอ์

โองการที่ 29) นอกจากนี้การทำการค้าก็เป็นงานของท่านศาสดา (ซอลลัลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม) และพ่อค้าในสมัยนั้น พวกเขาได้ขนย้ายสินค้าจากประเทศเยเมน (ยะมัน) ไปยังประเทศซีเรีย และขนย้ายจากประเทศซีเรียสู่ประเทศเยเมน ดังนั้นประเด็นหลักของการค้าก็คือ การพอใจและยินยอมของทั้งสองฝ่าย การยินยอมหรือความพอใจดังกล่าวจะต้องอยู่ในสามเงื่อนไขต่อไปนี้

- 1- ผู้ซื้อต้องมีเสรีภาพในการเลือกซื้อ
- 2- ผู้ขายต้องมีเสรีภาพในการขาย
- 3- ผู้ขายและผู้ซื้อต้องมีเสรีภาพในการกำหนดราคาขายและราคาซื้อ

ดังนั้นหากทั้งผู้ขายและผู้ซื้อถูกบีบคั้นในการขายหรือการซื้อ แม้ว่าจะด้วยกับราคาเท่าไร ถือว่าการค้ำนั้นได้สูญเสียโครงสร้างหลักของมันคือ ความพอใจซึ่งกันและกัน และหากว่าการซื้อขายไม่ได้วางอยู่บนบรรทัดฐานของความพอใจโดยได้วางอยู่ในภาวะที่ถูกบีบคั้น ก็จะทำให้เกิดสภาวะการกักตุนสินค้า ซึ่งการกักตุนสินค้าถือเป็นการแสวงหาผลประโยชน์ที่เป็นบาปและไม่ได้เสี่ยงภัยร่วมกันแต่เป็นการเอาเปรียบฝ่ายเดียว จึงทำให้เกิดการแสวงหารายได้ที่ เป็นผลมาจากการรอคอยและการร่วมลงทุน เพราะมันหมายถึงการเก็บรวบรวม และการกักเก็บสินค้าที่สังคมต้องการในภาวะที่คับขัน ดังนั้นการแสวงหารายได้ในสภาพดังกล่าว จึงเป็นการแสวงหารายได้ในรูปของการรอคอย จวยโอกาส แต่มิได้มาจากการร่วมเสี่ยงภัยหรือการได้ผลกำไรและขาดทุนร่วมกัน และไม่ใช่เป็นการแสวงหารายได้ที่มาจากการพากเพียรที่ตั้งใจบนบรรทัดฐานของการวางแผนตามระบบและการคาดคะเน ดังนั้นการแสวงหารายได้ด้วยวิธีกักตุนสินค้า และการกักเก็บทุกประเภท เพื่อบริการให้เกิดภาวะการกระตือรือร้นของราคาสินค้าในภาวะที่สังคมมีความต้องการอย่างมาก และอยู่ในภาวะคับขัน ถือเป็นการกระทำที่ผิดบทบัญญัติอิสลาม และเป็นการกระทำที่อิสลามไม่อนุมัติ¹ ด้วยเหตุดังกล่าวอิสลามอนุมัติการทำการค้า แต่อิสลามไม่อนุมัติการกักตุนสินค้า อิสลามห้ามกักตุนสินค้าประหนึ่งว่าห้ามนำมาเป็นกระบวนการแสวงหารายได้ ท่านศาสนทูตมุฮัมมัด(ซอลลัลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม) ได้กล่าวว่า

(من احتكر فهو خاطئ) رواه مسلم

¹ د. محمد فاروق النبهان ، الاتجاه الجماعي في التشريع الاقتصادي الإسلامي ، دار الفكر للطباعة و النشر و التوزيع ، دمشق

ความว่า “ผู้ใดกักตุนสินค้า ดั่งนั้นเขาอยู่ในฐานะผู้กระทำผิด” บันทึกโดยมุสลิม¹

เกี่ยวกับรายละเอียดของการกักตุนสินค้านั้น นักนิติศาสตร์อิสลามได้มีพรรณนาในประเด็นปลีกย่อย โดยที่บางท่านให้พรรณนาว่า ห้ามกักตุนสินค้าเฉพาะประเภทปัจจัยหลักของการดำรงชีวิตของมนุษย์ขั้นพื้นฐานเท่านั้น เช่น อาหารหลักประเภทต่างๆ ส่วนบางท่านก็มีพรรณนาว่า บทบัญญัติที่ห้ามกักตุนสินค้านั้นมีความหมายรวมสินค้าประเภทอาหารของมนุษย์ทั้งหมด บางท่านกล่าวว่ารวมทั้งอาหารสัตว์ด้วย ส่วนนักนิติศาสตร์อิสลามอีกกลุ่มหนึ่งมีพรรณนาว่าตัวบทที่ห้ามการกักตุนสินค้านั้นครอบคลุมถึงสินค้าทุกประเภท

ท่านอับดุลสุฟ² ซึ่งเป็นศิษย์เอกและหนึ่งในสหายเอกทั้งสองของอิหม่ามอับดุลอะซิซ³ ให้พรรณนาว่า

"أن كل ما أضر بالناس حبه فهو احتكار وإن كان ذهاباً أو ثياباً"

คำแปล “ทุกอย่างเมื่อมีการกักตุนแล้วทำให้มนุษย์เดือดร้อน ก็เข้าข่ายการกักตุนที่ต้องห้าม แม้ว่าสิ่งดังกล่าวจะเป็นทองคำ หรืออาภรณ์ก็ตาม” ดั่งนั้นเจตนารมณ์ของอัลอิสลามในการห้ามการกักตุนสินค้าคือ ห้ามการกระทำที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนให้กับมนุษย์นั่นเอง เนื่องจากมนุษย์แต่ละคนย่อมมีความต้องการที่แตกต่างกัน การกักตุนจึงเป็นเหตุที่ทำให้พวกเขาอยู่ในภาวะคับแค้นและเดือดร้อน ดั่งนั้นเราจึงพบว่าการกักตุนนั้นเป็นไปได้ที่รวมถึงทุกอย่างที่เข้าข่ายทรัพย์สินทุกประเภท

¹ หมายเลขอะดิษ 4206 รายงานโดยมะอัมร์-ผู้แปล

² คืออิหม่าม อะฮฺมัด อิบฺนุ อิบรอฮีม อัลอันซอรี อัลกุฟี อัล บัฆดาดี (มีชีวิตช่วง ฮ.ศ. 113 — 182 ตรงกับ ค.ศ. 731 — 798) คือ ศิษย์ อาวุโส และ หนึ่งในสองสหายเอกของ อิหม่าม อะบูหะนีฟะฮ์ เกิด ที่ เมือง กุฟะฮ์ ร่ำเรียน อัลอะดิษ ต่อมาได้มอบตัว ร่ำเรียน กับ อะบู หะนีฟะฮ์ ท่านมีความเชี่ยวชาญในวิชาการ ศาสนา จนได้รับเลือก ให้ดำรงตำแหน่ง กอฎี (ผู้พิพากษา) ประจำเมืองแบกแดด ในสมัยคอลีฟะฮ์ อัลมะฮ์ดี , อัลฮาคีม และฮารุรฮิด ท่านได้เสียชีวิตในสมัย คอลีฟะฮ์ฮารุรฮิด ในขณะที่ดำรง ตำแหน่งกอฎี ท่านเป็นบุคคลแรกที่เผยแพร่ฟิกฮฺแนว หะนะฟี — อัลอะฮฺลาม - ผู้แปล

³ มีชื่อว่า อันนะวะฮฺมาน อิบฺนุ ยะฮฺยา อิบฺนุ ซุฎัย (มีชีวิตช่วง ฮ.ศ. 80 — 150 ตรงกับ ค.ศ. 699 — 767) หัวหน้ามัซฮับหะนะฟี เป็นบุคคลที่มีความฉลาดและไหวพริบดี อาจารย์ของท่านคนแรกคือ ฮัมมาด อิบฺนุ อะบีสูฮฺมาน ท่านได้ศึกษากับ อาจารย์คนนี้เป็นเวลา 18 ปี บรรพทิศฐานมัซฮับของท่านคือ 1 อัลกุรอาน 2 อัซซุนนะฮ์ 3 พรรชนะ หรือไฟตวา ซอฮาบะฮ์ 4 มติเอกฉันท์ของปวงปราชญ์ (อิจมาอ์) 5 หลักอนุমান (กียาส) 5 อิสติฮฺซาน 6 จาริดอันดิงาม , ท่านได้เสียชีวิตที่ แบกแดด , มัชฮับหะนะฟีแพร่หลายใน อิรัก , แบกแดด , ซีเรีย , อียิปต์ , แอลจีเรีย , ตูนิเซีย , เยเมน , อินเดีย , อิหร่าน , จีน , บุคอโร , ตะมูร์กันต์ , อัฟกาน , ปากีสถาน , , แคร็อกีสถาน — อัลเมาสุอัส - ผู้แปล

บทบัญญัติของอิสลาม มิได้ปล่อยให้ผู้ฉวยโอกาสกักตุนสินค้า จะได้แสวงหาผลประโยชน์จากการกักตุนของเขา หากแต่บทบัญญัติของอิสลามได้กำหนดให้ผู้ปกครองใช้อำนาจในการบังคับขายสินค้าที่ถูกกักตุนไว้ในราคาปกติ(ยะมันอัลมิยล) ท่านอัลฮัลลามะฮฺ อิบน์ญะอิม¹ (รอฮิมะฮฺลลอฮฺ) ได้กล่าวว่

" إن المحتكر الذي يعتمد إلى شراء ما يحتاج إليه الناس من الطعام فيحبسه عنهم ويريد غلاءه عليهم هو ظالم لعموم الناس، ولهذا كان لولي الأمر أن يكره المحتكرين على بيع ما عندهم بقيمة المثل عند ضرورة الناس إليه، مثل من عنده طعام لا يحتاج إليه والناس في محنة "أزمة" أو سلاح لا يحتاج إليه والناس يحتاجون إليه للجهاد، أو غير ذلك، فإن من اضطر إلى طعام غيره أخذه منه بغير اختياره بقيمة المثل، ولو امتنع من بيعه إلا بأكثر من سعره فأخذه منه بما طلب لم تجنب عليه إلى قيمة مثله" - الطرق الحكيمة لابن قيم الجوزية ص . ٣٨٤ ، ٣١٨ .

คำแปล “แท้จริงผู้ที่ทำการกักตุนสินค้าเขามีเจตนาที่จะซื้อสิ่งของที่มนุษย์มีความต้องการไว้ เช่น อาหาร ต่อมาเขาก็ได้กักมันไว้เพื่อต้องการขายในราคาที่สูงขึ้นให้กับผู้คน เขาคือผู้ที่อธรรม ต่อมาลมนุญญ์โดยทั่วไป โดยเหตุนี้ถือเป็นเอกสิทธิ์ของผู้ปกครองที่จะใช้อำนาจบังคับผู้ที่กักตุนทั้งหลายให้ขายสิ่งที่พวกเขาได้กักตุนไว้ด้วยราคาปกติยุติธรรม ในภาวะที่มนุษย์อยู่ในภาวะคับขันเนื่องจากมีความต้องการสิ่งดังกล่าว เช่น ผู้ที่กักเก็บอาหารไว้ที่เขาจนเกินความจำเป็น ในสภาพที่ผู้คนอยู่ในภาวะวิกฤติด้านอาหาร หรือผู้ใดที่กักเก็บอาวุธที่เกินความจำเป็นในภาวะที่ผู้คนจำเป็นจะต้องเข้าสมรภูมิยุทธศาสตร์(สงครามพิทักษ์อิสลาม) หรืออื่นๆ ดังนั้นผู้ใดที่อยู่ในภาวะวิกฤติที่ต้องการอาหารที่มีอยู่ที่ผู้อื่น(ผู้กักตุน) ก็ให้ผู้ปกครองเอาอาหารจากเขา(ผู้กักตุน) ถึงแม้ว่าจะเป็นการบังคับก็ตาม โดยจ่ายให้ในราคาปกติ แต่หากผู้กักตุนฝ่าฝืนไม่ยอมขายในราคาปกติ แต่จะขายในราคาที่สูงกว่าปกติ ก็ให้ผู้ปกครองเอาจากเขา(หมายถึงจากผู้กักตุน) สินค้าที่เขาได้กักตุนไว้ด้วยกับราคาที่เขา(ผู้กักตุน) เรียกร้อง² โดยไม่บังคับเขาให้ขายในราคาปกติ”¹

¹ มีชื่อว่า มุฮัมหมัด อิบน์ อับบัส อิบน์ อัยยูบ อิบน์ สะอูด เป็นนักปราชญ์ที่โดดเด่นด้านการฟื้นฟูศาสนาเป็นนักปราชญ์ในมัชฮับ ฮัมบาลีย์ เป็นนักปราชญ์ที่มีความรู้กว้างขวางในด้านการเมืองอิสลาม นิติศาสตร์อิสลาม การแพทย์ของท่าน ศาสดา(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) อรรถาธิบายอัลกุรอาน ท่านมีงานประพันธ์ในเกือบทุกสาขาวิชาการอิสลาม

เป็นปราชญ์ที่โดดเด่นในฮิจเราะฮ์ศตวรรษที่ 8 เป็นลูกศิษย์ของซัยคุลอิสลาม อิบน์ คัยมียะฮ์ มีชีวิตในช่วงปี ค.ศ. 691 - 795 ตรงกับปี ค.ศ. 1292 - 1350 เมาซุอะฮ์ อัลอะรอบียะฮ์ - ผู้แปล

² เนื่องจากการกักตุนสินค้าในบางกรณีจะทำให้ผู้กักตุนมีค่าใช้จ่ายที่เพิ่มขึ้นด้วย ส่วนหน้าที่ของผู้ปกครองในรัฐอิสลามคือการขจัดความเดือดร้อนที่ต้องคำนึงถึงผลประโยชน์ของสังคมและปัจเจกชน -ผู้แปล

จากสิ่งที่ได้กล่าวมาข้างต้นนั้น เราจะเห็นว่า แท้จริงแล้วอิสลามเรียกร้องไปสู่ความจำเป็นที่จะต้องคำนึงถึงความเป็นธรรม ในการซื้อขายแลกเปลี่ยน และห้ามมิให้ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดคดโกง น้อฉล หรือสร้างความเดือดร้อนใดๆ ให้กับอีกฝ่ายหนึ่ง ดังที่ปรากฏในตวับทอัลฮาดิษที่ว่า

(لا ضرر و لا ضرار في الإسلام) — رواه البخاري و مسلم

ความว่า “จะต้องไม่ให้มีการสร้างความเดือดร้อนเกิดขึ้น และจะต้องไม่ให้มีการทำความเดือดร้อนให้กับฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดในอิสลาม” บันทึกโดย อัลบุคคอรีย์และมุสลิม² ดังที่ท่านคอลีฟะฮ์อะลี อิบน์ อับดุลลิลิ³ (รอฎิยัลลอฮุอัลลฮู) ได้เรียกร้องไปสู่แนวคิการตั้งราคาที่เป็นธรรม ซึ่งจะไม่เป็นการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้ขายและผู้ซื้อ ซึ่งท่านได้กล่าวว่

" يجب أن يكون البيع بأسعار لا تجحف بالفريقين من البائع و المبتاع "

คำแปล “จำเป็นจะต้องมีการซื้อขายกันด้วยราคาที่ไม่เป็นการเอาัดเอาเปรียบกันทั้งสองฝ่าย คือผู้ขายและผู้ซื้อ” คำพูดของคอลีฟะฮ์อะลี(รอฎิยัลลอฮุอัลลฮู) มีความหมายว่า ราคาที่เป็นธรรมของสินค้าจำเป็นจะต้องเป็นราคาที่ไม่เอาัดเอาเปรียบทั้งสองฝ่าย ที่ทำสัญญาการค้าคือผู้ขายและผู้ซื้อ(คือผู้ที่เสนอกับผู้ที่สนอง หรือผู้ที่ผลิตกับผู้ที่บริโภค) ราคาที่เป็นธรรมในอิสลามคือราคาที่ไม่

¹ ابن قيم الجوزية ، الطرق الحكيمة في السياسة الشرعية ، نشر مؤسسة العربية للطباعة و النشر ص. 384 ، 318 ، و انظر الحسبة في الإسلام أو وظيفة الحكومة الإسلامية للإمام ابن تيمية ، مطبعة المؤيد

² อัลฮะดีษตำนานข้างต้นมีระบุใน มัจญมะอะอ์ซชะวาอิด ของ อัลฮัซมะมียั หมายถึงเลขะดีษที่6536 รายงานจากญาบิร อิบน์ अबดุลลอฮ - ผู้แปล

³ คีออะลี อิบน์ อะบี ฎอลิบ อิบน์ अबดุลมุฎฎอลิบอัลฮะซิมียั อัลกูรอซียั , อับูหะสัน , รอฎิยัลลอฮุอัลลฮู , เป็นหนึ่งในบรรดาซอหะบะฮ์ อาวุโส ที่มีชื่อเสียง ท่านถือกำเนิดที่มักกะฮ์ ก่อนการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะฮัลลัม ตูนคร อัลมะดีนะฮ์ เป็นเวลา 23 ปี (ราวปี ค.ศ. 600) ท่าน เป็นผู้เข้าร่วมและถือธงในสมรภูมิตหลายครั้ง และท่านได้รับ สักขะบัน ให้ดำรงตำแหน่งคอลีฟะฮ์คนที่สี่ ค่อจากคอลีฟะฮ์ อุมมาน อิบน์ อัฟฟาน ในปี ฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 35 , ท่านเป็นผู้ที่ใช้ตำนานโวรหารที่ตีเลิศในการเทศนาธรรม และ เชี่ยวชาญในการพิพากษาคติความ ในยุคของท่านมุสลิมได้แตกแยกทางความคิดอย่างรุนแรงจนเป็นทำให้เกิดการนองเลือดถึงสองครั้ง คือ เหตุการณ์นองเลือด ญะมัด (ปีช.ศ. 36) และ ซอฟฟัยน์ (ปีช.ศ. 37) ท่านได้เสียชีวิตที่เมืองกูพะฮ์ โดยการลอบสังหารของชายคนหนึ่งที่มิชื่อว่ अबดุลเราะฮ์มาน อิบน์ มุสลิม ใน วันที่ 17 รอมฎอน ฮิจญ์เราะฮ์ ศักราชที่ 40 (ค.ศ. 667) รอฎิยัลลอฮุอัลลฮู , (อัลอะอฺลาม , อัซซุรกะดีย : 4 / 295) - ผู้แปล

ไปนี้อจล คคโคง ผู้หนึ่งผู้ใดจากบรรดาผู้ที่ได้กระทำสัญญาซึ่งกันและกัน ดังนั้นผู้ที่ผลิตหรือผู้ที่ขายจะต้องไม่คคโคง และผู้ที่ซื้อหรือผู้ที่บริโภคก็จะต้องไม่คคโคง น้อจล เช่นเดียวกัน¹

3 ประเด็นที่สาม เงินตราในอิสลาม

ในยุคที่อิสลามได้อุบัติขึ้น ชาวอาหรับในสมัยนั้นได้ใช้ทองคำและเงิน เป็นสิ่งแลกเปลี่ยนทางการค้าโดยการชั่งน้ำหนักจากทองคำและเงิน ซึ่งในสมัยนั้นอาหรับได้ใช้เหรียญทองคำ(ดีนาร์) และเหรียญเงิน(ดิรฮัม) ของเปอร์เซียกันอย่างแพร่หลาย เหรียญทองคำและเหรียญเงินได้แพร่หลายในระหว่างพวกเขาและกับชาวเปอร์เซียโดยการทำธุรกิจการค้าระหว่างกัน จนกระทั่งได้เกิดวิกฤติการปลอมเหรียญทองคำ(ดีนาร์) และเหรียญเงิน(ดิรฮัม) ระบาดอย่างหนัก ซึ่งมาจากการขาดการเอาใจใส่ต่อการผลิตเหรียญ จนเป็นเหตุให้คอลีฟะฮ์อับดุลมาลิก อัลหัจญัจญัจญ์² ออกคำสั่งให้มีการผลิตเหรียญกษาปณ์เงิน(ดิรฮัม)ขึ้นมาเพื่อเป็นการแยกแยะระหว่างเหรียญปลอมและเหรียญแท้บริสุทธิ์ ในปีฮิจเราะห์ที่ 74 ต่อมาได้มีคำสั่งให้ใช้เหรียญกษาปณ์ดังกล่าวทั่วอาณาจักรอิสลามในปีฮิจเราะห์ที่ 76 โดยเขียนไว้บนเหรียญเงินกษาปณ์ด้วยข้อความที่ว่า (اللهُ اَحَدٌ اللهُ الصَّمَدُ) แปลว่า “อัลลอฮ์ทรงเอกะ อัลลอฮ์ทรงเป็นที่พึ่งแห่งสรรพสิ่งทั้งมวล”³ ซึ่งถือเป็นเหรียญกษาปณ์ของอิสลามที่ได้ถูกผลิตขึ้นครั้งแรกในสมัยของคอลีฟะฮ์อับดุลมาลิก อิบน์ มัรวาน โดยมีการกำหนดค่าความเป็นเอกภาพ และคุณภาพของเหรียญเงินดิรฮัม

¹ محمد الغزالي ، الإسلام و الأوضاع الاقتصادية ، ص. 94

² อับดุลมาลิก อิบน์ มัรวาน อิบน์ หะกิม อัลอะมาวีย์ อัลกูรอซีย์ อะบู อัลวะลีด , ท่านมีชีวิตอยู่ในช่วงปี ฮศ. 26-86 ตรงกับ คศ. 646 — 705 เป็นหนึ่งในบรรดาคอลีฟะฮ์ ผู้ยิ่งใหญ่ในราชวงศ์อุมายยะฮ์ ถือกำเนิดที่เมืองอัลมะดีนะฮ์ อัลมุนาวะเราะฮ์ เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านศาสนา และมีความเคร่งครัด คอลีฟะฮ์ มุอาวียะฮ์ เคยแต่งตั้งเขาให้ปกครองเมืองอัลมะดีนะฮ์ เมื่อเขาอายุได้ 16 ปี ท่านได้รับตำแหน่งคอลีฟะฮ์ในราชวงศ์อุมายยะฮ์ สืบทอดจากบิดาของท่าน (มัรวาน) เมื่อปีฮ.ศ. ที่ 65 เขาได้บริหารอาณาจักรอิสลามเป็นปีกแผ่น หลังที่มุฮอับอิบน์ อัจจุเบร และอับดุลลอฮ์ อิบน์อัจจุเบร ได้ถูกสังหาร ท่านเป็นบุคคลแรกในโลกอิสลามที่ผลิตเหรียญทองคำแท้ (ดีนาร์) หลังจากที่อยู่มร อิบน์ อัลค็อฎฏ็ออบ (รอฎิยัลลอฮุอันฮู) ได้ผลิตเหรียญเงิน (ดิรฮัม) ท่านเสียชีวิตที่กรุงคามาฏกัศ - อัลอะฮฺลาม อัชชะรกะลีย์ 4/165 —ผู้แปล

³ ابن خلدون ، المقدمة ، ص. 261

และเหรียญทองคำ(ดีนาร์) บนพื้นฐานเดียวกันกับการกำหนดค่าของคอลีฟะฮ์อุมัร อิบน์ อัลค็อฏฏ็อบ¹(รอฎิยัลลอฮุอันฮุ)

นักประวัติศาสตร์ ได้บอกให้เราเห็นว่า รัฐอิสลามมีความห่วงหาพันและให้ความสำคัญอย่างมากต่อการรักษาเสถียรภาพและคุณภาพของเงินตรา ตัวอย่างเช่น เหรียญทองคำ(ดีนาร์)ถูกผลิตมาอย่างละเอียด ด้วยกับเนื้อทองคำแท้โดยการชั่งในหน่วยการชั่ง มิชกอล²

เมื่อเหรียญกระดาษปของรัฐอิสลามได้ถูกผลิตออกมา และมีการนำมาใช้ในการแลกเปลี่ยน คอลีฟะฮ์อับดุลมาลิก อิบน์ มรวาน(รอฮิมะฮุสุลลอฮ) ได้ออกคำสั่งให้ยกเลิกการใช้เหรียญกระดาษของเปอร์เซีย, โรมัน และของชาติอื่นๆ ทำให้เงินตราของอิสลามถูกนำมาใช้อย่างเป็นทางการและเป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายนับตั้งแต่บัดนั้นเป็นต้นมา (คือเหรียญดีนาร์ของอิสลามที่เป็นทองคำบริสุทธิ์และอัตราย่อยของเหรียญตามลำดับ) จนเป็นเหตุให้มีการตั้งแหล่งผลิตเหรียญกระดาษของอิสลามแพร่หลายอยู่ทั่วอาณาจักรรัฐอิสลามในสมัยนั้น จนพูดได้ว่า ในทุกหัวเมืองใหญ่ของรัฐอิสลามจะมีแหล่งผลิตเหรียญกระดาษทุกแห่ง เช่น ในกรุงแบกแดด กรุงไคโร กรุงดามัสกัส เมืองบัสเราะห์ และคอนโควา โดยที่รัฐบาลกลางของรัฐอิสลามในสมัยนั้น ต้องเก็บภาษีการผลิตเหรียญกระดาษกับแหล่งผลิตทุกแห่งที่มีการผลิตในอัตราร้อยละ 1 % (คือในทุกๆ 100 Dirham จะต้องจ่ายภาษี 1 Dirham) จนเป็นเหตุให้รัฐอิสลามมีรายได้ที่ดีจากภาษีดังกล่าว จึงขอยกตัวอย่างในเรื่องนี้ คือ ตามที่ได้ระบุอยู่ในหนังสือ “นัฟุศดัยยิบ” ของอัลมัครีซี ได้ระบุว่า เฉพาะสถาบันการผลิตเหรียญกระดาษของอันดาลูเซีย³ มีการผลิตเหรียญกระดาษเงินแท้และเหรียญดีนาร์ทองคำแท้ในยุคสมัยราชวงศ์อุมัยยะฮ์(อะมาวียะฮ์) ในช่วงฮิจเราะฮ์

¹ คือ อุมัร อิบน์ อัลค็อฏฏ็อบ อิบน์ นุฟัยล์ อัลกุรอซัยฮ์ อัลอัควีฮ์ , อะบูหุฟษ , รอฎิยัลลอฮุอันฮุ , เป็นขอหาบะฮ์ระดับอาวุโสที่มีความโดดเด่นในด้านความกล้าหาญ เด็ดเดี่ยวปรึกษาญาณด้านการรบ ในสมัยญาฮิลียะฮ์ (ยุคก่อนอัลอิสลาม) ท่านเป็นวีรบุรุษ และบุคคลผู้มีเกียรติ ของเผ่ากูร็อยช์ ด้วย ท่านเข้ารับอิสลาม ก่อนการอพยพของท่านศาสดามุฮัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะฮัลลัม เป็นเวลา 5 ปี การเข้ารับอิสลามของท่านส่งผลให้อิสลาม และมุสลิมในตอนนั้นเข้มแข็งขึ้น ท่านได้รับการให้ศักยานันเป็นคอลีฟะฮ์คนที่สองทันทีหลังการเสียชีวิตของคอลีฟะฮ์คนที่หนึ่ง คือ อบูบักร์ รอฎิยัลลอฮุอันฮุ ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่13 , ในสมัยการดำรงตำแหน่งของท่าน ได้มีการขยายอาณาจักรอิสลามอย่างกว้างขวาง โดยการพิชิตเมืองต่างๆ มากมาย เช่น อิรัก , เปอร์เซีย , ซีเรีย , ปาเลสไตน์ , และอียิปต์ เป็นต้น , ท่านเสียชีวิตด้วยการถูกลอบสังหาร โดยชายชาวเปอร์เซีย ที่มีชื่อว่า อะบลูลูลูอะฮ์ ฟูรูซ โดยการลอบแทงท่านด้วยหอกสั้นในขณะที่ท่านนมาซาฟัจญ์ ในปีฮิจเราะฮ์ศักราชที่ 23 , (ค.ศ. 644) (อัลอะฮฺลาม , อัชชะรฺกะลีย : 5 / 45) - ผู้แปล

² د. علي عبد الله ، المبادئ الاقتصادية في الإسلام ، دار الفكر العربي ، القاهرة ١٩٦٨ ، ص ٥٥

³ สเปนในศุคอิสลามปกครอง — ผู้แปล

ศตวรรษที่ 14 ได้มีการผลิตเหรียญกษาปณ์ทองคำแท้(ดีนาร์) ถึง 200,000 เหรียญ (ดีนาร์) ต่อปี¹ ดังนั้นย่อมหมายถึงเฉพาะในภูมิภาคอันดาลูเซียอย่างเดียวมีการผลิตเหรียญกษาปณ์ทองคำแท้ ซึ่งไม่นับรวมภูมิภาคอื่นๆของอาณาจักรอิสลาม มีการผลิตเหรียญกษาปณ์ทองคำ(ดีนาร์) ถึง 20,000,000 เหรียญดีนาร์ต่อปี

4. ประเด็นที่สี่ อิสลามกับการยกเลิกระบบดอกเบี้ยต่อเงินทุน

ระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามได้พยายามสร้างชีวิตและวิญญาณของระบบเศรษฐกิจที่วางอยู่บนบรรทัดฐานของการเคารพในเกียรติยศของมนุษย์ โดยพยายามหล่อหลอมชีวิตของมนุษย์ให้ดำเนินชีวิตที่เป็นเนื้อเดียวกันกับหลักธรรมคำสอนของอัลอิสลาม หลักจริยธรรม ศีลธรรม คุณธรรม และการยกระดับคุณค่าของมนุษย์ที่ประเสริฐ ดังนั้นอิสลามจึงไม่มองไปยังดอกเบี้ยในแง่ผิดหนึ่งหรือส่วนหนึ่งของระบบเศรษฐศาสตร์แต่เพียงเท่านั้น แต่อิสลามได้ผู้กระชับระบบเศรษฐศาสตร์เข้ากับหลักจริยธรรมด้วย จึงไม่อนุญาตให้มีกลไกของดอกเบี้ยในทุกๆบริบทของมัน ถึงแม้เพียงเล็กน้อย โดยจะไม่เข้ามามีส่วนพัวพันในระบบเศรษฐศาสตร์อิสลาม พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสไว้ว่า

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنتُمْ مُؤْمِنِينَ (البقرة/ 278) }

ความว่า “โอ้บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย พึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด และจงละเว้นดอกเบี้ย ที่ยังคงเหลืออยู่เสีย หากพวกเจ้าเป็นผู้ที่ศรัทธา” ชูเราะห์อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 278

อิสลามได้ห้ามการกินดอกเบี้ยอย่างเด็ดขาด โดยได้วางหลักการการมีส่วนร่วมในการลงทุนที่ได้ผลกำไรและขาดทุนร่วมกัน ต่อเงินทุนของแต่ละคนที่เข้าหุ้นส่วนร่วมกัน โดยได้วางรูปแบบการทำงานและกิจกรรมอื่นๆ อีกมากมายที่แตกต่างกันตามหลักศาสนาในมิติทางเศรษฐศาสตร์เพื่อเปิดทางให้มนุษย์ได้ทำกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ที่ไม่ยุ่งเกี่ยวกับระบบดอกเบี้ย รายงานจากท่านญาบิร² (รอฎียัลลอฮุอัลลอฮ์) ได้กล่าวว่า

¹ d. علي عبد الله المبادئ الاقتصادية في الإسلام ، دار الفكر العربي ، القاهرة ، ١٩٦٨ ، ص. ٢٤٠

² คือ ญาบิร อิบน์ อับดุลลอฮ์ อิบน์ อัมรฺ อิบน์ หัซฆาม อัลค็อซรอบียฺ อัลอันซอรียฺ อัลตุมะลียฺ ,รอฎียัลลอฮุอันฮุ , ถือกำเนิด 16 ปี ก่อนการอพยพของท่านศาสดามุหัมมัด ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิ วะซัลลิม ฐานครอัลมะดีนะฮ์ หรือ เมื่อราวปีค.ศ. 607 ,

(عَنْ جَابِرٍ قَالَ لَعَنَ رَسُولُ اللَّهِ -صلى الله عليه وسلم- آكِلَ الرِّبَا وَمُوكَلَّهُ وَكَاتِبَهُ وَشَاهِدِيهِ وَقَالَ هُمْ سَوَاءٌ.) - صحيح مسلم

ความว่า “ท่านศาสนทูต(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม)ได้สาปแช่งผู้ที่กินดอกเบี้ย ผู้ที่ให้ดอกเบี้ยกับผู้ที่กินดอกเบี้ย ผู้ที่บันทึกดอกเบี้ย ผู้ที่เป็นพยานทั้งสองเกี่ยวกับการกินดอกเบี้ย โดยที่ท่านศาสดา(ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า “พวกเขาทั้งหลายจะได้รับบาปเท่าเทียมกัน” บันทึกโดยมุสลิม¹ การห้ามเรื่องดอกเบี้ยครอบคลุมถึงการเฉลี่ยดอกเบี้ยต่อเงินทุนในทุกๆ ประเภทของการกู้ยืมไม่ว่าจะเป็นดอกเบี้ยเงินกู้ เพื่อการบริโภคหรือเพื่อการลงทุน ดังนั้นจะเห็นได้จากโครงการอัลกุรอานและอัลฮาดิษที่ผ่านมาว่า อิสลามได้ห้ามการกินดอกเบี้ยอย่างเน้นหนัก แต่อิสลามไม่เพียงแต่ประกาศห้ามระบบดอกเบี้ยเท่านั้น อิสลามยังเรียกร้องให้ผู้ปกครอง(อำนาจรัฐอิสลาม)ให้ทำการปราบผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการกินดอกเบี้ยทั้งหมด และเรียกร้องให้พวกเขาทำการกลับตัว(เตาบะฮ์)โดยการหยุดการกินดอกเบี้ยอย่างสิ้นเชิง โดยที่หากผู้ที่กินดอกเบี้ยยังไม่หยุดการกระทำดังกล่าว หลังจากที่ผู้ปกครอง(ของรัฐอิสลาม)ได้ห้ามปรามและตัดเตือนให้กลับตัวแล้ว แต่เขายังฝ่าฝืน เขาอาจจะถูกตัดสินประหารชีวิต²

5. ประเด็นที่ห้า การกระจายรายได้ในอิสลาม

อ็ชชะยิด มุฮัมมัด บากิร อัสศอคร์ได้กล่าวว่า

"يتجسد ظلم الإنسان على الصعيد الاقتصادي: في سوء التوزيع. ويتجسد كفرانه للنعمة: في إهماله لاستثمار الطبيعة وموقفه السلبي منها. فحين يحى الظلم من العلاقات الاجتماعية للتوزيع، وتُجند طاقات الإنسان للاستفادة من الطبيعة واستثمارها. وتزول المشكلة الحقيقية على الصعيد الاقتصادي". — السيد محمد باقر الصدر ، اقتصادنا ، ص. ٣٤٨

คำแปล "การฉ้อฉลหรือคดโกง ต่อเพื่อนมนุษย์ถูกแปลสภาพเข้าไปเป็นเนื้อเดียวกันกับกิจกรรมในแวดวงเศรษฐกิจ โดยที่อยู่ในรูปของการกระจายรายได้ที่เลว และเป็นเนื้อเดียวกันกับการปฏิบัติ

ท่านเป็นหนึ่งในบรรดาขอหะบะฮ์ที่รายงานอัลหะดีษเป็นจำนวนมาก จากท่านศาสดาฯ และ มีขอหะบะฮ์ จำนวนหนึ่ง รายงานอัลหะดีษจากท่าน , ท่านได้เคยเข้าร่วมสมรภูมิมิรบเป็นจำนวน 19 ครั้ง ท่านเสียชีวิตที่ เมือง อัลมะดีนะฮ์ ในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่ 78 (ค.ศ. 697) รอฎิอัลลอฮุอันฮู (อัลอะฮฺลาม , อ็ชชะรูกะลีฮ์ : 2 / 104) - ผู้แปล

¹ หมายเลขอัลหะดีษ 4177 - ผู้แปล

² د. محمد فاروق النبهان ، الاتجاه الجماعي في التشريع الاقتصادي الإسلامي ، دار الفكر للطباعة و النشر و التوزيع ، دمشق

เสถียรภาพของอัตราดอกเบี้ย การเพิ่มของการเพิกเฉยต่อการกระตุ้นการลงทุนต่อ ทรัพยากรธรรมชาติ และการมีจุดยืนที่เป็นแง่ลบต่อการลงทุน ในจุดนี้จะต้องลบสิ่งการฉ้อฉล ทั้งหมดที่มีสายสัมพันธ์อยู่ในบริบทของสังคมที่เกี่ยวข้องเนื่องกับการกระจายรายได้ ดังนั้นการ กระจายรายได้จึงจำเป็นต้องกระทำโดยการระดมพลังของมนุษย์ ในการแสวงหาประโยชน์ จากทรัพยากรทางธรรมชาติและการสร้างงานโดยการประกอบการและการลงทุน ปัญหาที่ แท้จริงของระบบเศรษฐกิจก็จะหมดไป"¹

อิสลามได้อุปการะขั้นพื้นฐานตามระดับการดำรงชีวิตที่เหมาะสมของแต่ละคน ที่เป็น สมาชิกของสังคมทุกคน เพื่อให้เกิดเป็นรูปธรรม ในการให้ความเป็นธรรมต่อการกระจายรายได้ และการจัดสรรทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งจะเป็นไปตามกฎเกณฑ์ต่อไปนี้คือ² การกำหนด ระดับค่าครองชีพขั้นพื้นฐานที่เหมาะสม โดยให้สอดคล้องกับความต้องการและสภาพเศรษฐกิจ และสังคม (ด้านอุปโภค บริโภค ที่อยู่อาศัย ระบบการสื่อสารและการคมนาคม การสร้าง ครอบครั้ว การให้การศึกษา ประกันสุขภาพ) ให้กับทุกคนที่เป็นสมาชิกของสังคม

ดร. มุฮัมมัด อับดุลมุนอิม อุฟรุ ได้กล่าวว่า

"وقد جعل الإسلام لهذا التكافل الاجتماعي والعدالة التوزيعية موارد منها ما هو محدد المقادير: كالزكاة والعشور، والخراج، والكفارات، والقيء، والغنائم والحزبة وغيرها من مساهمات غير المسلمين، ومنها ما هو عام تتغير قيمته تبعاً لتطوع الأفراد واحتياجات المجتمع، ومثاله: الصدقات والإنفاق في جميع المنافع المطلوبة للمجتمع، وما تفرضه احتياجات المجتمع من موارد إضافية تقوم الدولة بجبايتها وقروض تفرضها من المواطنين عند الضرورة بلا فوائد"۔ د. محمد عبد المنعم عفر ، " نظرية التوازن العام للاقتصاد الإسلامي ، مجلة كلية الشريعة ، بمكة العدد ٤ ، لسنة ١٤٠٠ هـ ص ٦٠

คำแปล "อิสลามได้วางหลักการสังคมสงเคราะห์ และหลักกระจายความเป็นธรรมในสังคม ใน บางบริบทอาจจะมีการกำหนดอัตราที่แน่นอน เช่น การจ่ายชะกาต การเก็บภาษีอุซรุ³ หรือภาษี คอโรจ⁴ การจ่ายคัฟฟาราเราะฮ์¹ ทรัพย์สินเคลื่อนที่ ภาษีญูชยะฮ์² หรือการมีส่วนร่วมอื่นๆของผู้ที่

¹ السيد محمد باقر الصدر ، اقتصادنا ، ص ٣٤٨

² د. محمد عبد المنعم عفر ، نظرية التوازن العام للاقتصاد الإسلامي ، مجلة كلية الشريعة بمكة المكرمة ، العدد ٤ لسنة

١٤٠٠ هـ ص ٦٠

³ หมายถึงภาษีที่เก็บเนื่องจากการทำประโยชน์โดยมุสลิมในที่ดินที่มุสลิมครอบครองในอัตรา 10 % จึงเรียกว่า "อุซรุ" มีพหุ พจน์เป็นอุซรุ - หรืออีกนัยยะหนึ่ง มันคือ ชะกาต พืชผลและเมล็ด - มวะญุม์ลูฆะมาฮ์อุซรุอัสฮาฮ์ หน้า 194 - ผู้แปล

⁴ คอโรจ หมายถึง ภาษีที่เก็บจากดินแดนที่อิสลามได้ปกครองหลังจากได้พิชิตโดยใช้กำลัง หรือโดยการขอ ประนีประนอมของเจ้าของดินแดนโดยยินยอมจ่ายภาษีดังกล่าวให้รัฐบาลอิสลามจากผลประโยชน์ที่ได้

ไม่ใช่มุสลิม และจากรายได้อื่นๆ ในบางอย่างจะไม่มีกำหนดตายตัวแต่จะต้องขึ้นอยู่กับจิตศรัทธาของสมาชิกในสังคม และความต้องการของสังคม เช่น การบริจาคทานเพื่อการกุศล หรือบริจาคทานให้กับสิ่งที่เป็นประโยชน์ให้กับสังคมโดยรวม หรือในสิ่งที่ความต้องการของสังคมเป็นตัวกำหนด จากรายได้เสริมที่ทางรัฐจะต้องทำหน้าที่เก็บ หรือจากหนี้สินที่รัฐบาลปล่อยเงินกู้ให้กับราษฎร เมื่อพวกเขาอยู่ในภาวะคับขันโดยปราศจากดอกเบี้ย³ ดังนั้นกลไกในการขับเคลื่อนการกระจายรายได้และการแบ่งปันทรัพยากรในระบอบอิสลามจึงวางอยู่บนพื้นฐานสองประการคือ 1.การทำงาน 2.ความต้องการ ในพื้นฐานทั้งสองประการนี้แต่ละประการจะมีบทบาทที่สำคัญ และมีประสิทธิภาพในการสร้างการกระจายรายได้ และทรัพยากรทางสังคม⁴

การทำงานในมิติมุมมองของอิสลาม คือสาเหตุของการได้รับกรรมสิทธิ์ของผู้ทำงาน เนื่องจากเป็นผลลัพธ์ที่มาจากการทำงานของเขา ด้วยเหตุดังกล่าวการมีกรรมสิทธิ์ จะต้องวางอยู่บนพื้นฐานของการทำงานที่แท้จริงของมนุษย์ เนื่องจากการตอบสนองแรงปรารถนา และความรู้สึทางสัญชาตญาณของเขา ดังนั้นการทำงานจึงเป็นพื้นฐานของการได้รับกรรมสิทธิ์ของผู้ที่ทำงานในทรรศนะของอิสลาม และด้วยกับบรรทัดฐานนี้การทำงานจึงเป็นกลไกหลักในกระบวนการของการกระจายรายได้และความเป็นธรรมในอิสลาม เพื่อให้ผู้ทำงานทุกคนมีส่วนแบ่งในทรัพยากรทางธรรมชาติ ซึ่งผลประโยชน์ได้เกิดขึ้นจากการทำงานของเขา เพื่อให้สอดคล้องกับกฎที่ว่า

قاعدة : " إن العمل سبب الملكية "

จากพื้นดินดังกล่าวเช่น พืชผล - มวะญิมลูเมาะฮฺฟูกอฮาฮฺ - หน้า 194 - ผู้แปล

¹ คำปรับเมื่อกระผิดบทบัญญัติบางเรื่อง เช่น การผิดคำสาบาน การมีเพศสัมพันธ์ในระหว่างสามีภรรยาในกลางวันของเดือนรอมฎอน หรือการฆ่าชีวิตที่บริสุทธิ์เป็นต้น - ผู้แปล

² คือภาษีที่รัฐบาลอิสลามเรียกเก็บจากประชาชนที่ไม่ได้นับถือศาสนาอิสลามที่ยินยอมอยู่ภายใต้การปกครองของระบอบอิสลามในประเทศอิสลาม หรือเรียกว่า อะฮฺลุซซิมมะฮฺ พวกเขาจะได้รับการพิทักษ์ชีวิต และทรัพย์สินในประเทศอิสลาม-อะนีฮฺฟูกอฮาฮฺ หน้า 182 , - ผู้แปล

³ د. محمد عبد المنعم عفر ، نظرية التوازن العام للاقتصاد الإسلامي ، مجلة كلية الشريعة بمكة المكرمة ، العدد

٤ لسنة ١٤٠٠ هـ - ص ٦٠.

⁴ د. محمد عبد المنعم عفر ، نظرية التوازن العام للاقتصاد الإسلامي ، مجلة كلية الشريعة بمكة المكرمة ، العدد

٤ لسنة ١٤٠٠ هـ - ص ٦٥ - ٧٠.

คำแปล “แท้จริงการทำงานเป็นสาเหตุของการได้รับกรรมสิทธิ์”¹

ส่วนกลไกอื่นที่มีส่วนในการขับเคลื่อนการกระจายรายได้ และการกระจายความเป็นธรรมเพื่อให้สอดคล้องกับระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามคือ ความต้องการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มคนที่ไม่สามารถทำงานได้ในสังคม โดยที่คนกลุ่มนี้จำเป็นที่เขาจะต้องได้รับส่วนแบ่งในสิทธิของเขา เกี่ยวกับการกระจายรายได้และความเป็นธรรม เพื่อตอบสนองความต้องการของเขา เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์ของอิสลามตามกระบวนการสังคมสงเคราะห์ (อิตตะกาฟุล อะลิจญ์ติมาอีย) ส่วนกลุ่มคนที่สามในสังคมคือ กลุ่มคนที่ทำงานแต่การทำงานของพวกเขายังไม่สามารถตอบสนองความต้องการของพวกเขา ยกเว้นเพียงขั้นต่ำของการดำรงชีพของพวกเขา ดังนั้นการดำรงชีพของพวกเขาที่จะต้องพึ่งพิงด้วยกับกลไกสองประการเช่นกัน คือการทำงานและความต้องการ

และเช่นเดียวกันกรรมสิทธิ์ถือเป็นกลไกขั้นทุติยภูมิ ในการกระจายรายได้เพื่อให้เกิดการขับเคลื่อนด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่อิสลามอนุมัติ ตามระบอบเศรษฐศาสตร์อิสลาม โดยที่ไม่สวนทางกับความเป็นธรรมของสังคม ดร.อับดุลมะญีด มัซยาน ได้กล่าวว่า

" في دعوته ومبادئه وبعض قوانينه وسيرة جماعته الأولى معادياً للرق، وداعياً إلى استتصائه من الأمة التي كان الأولون يبنون قواعدها. ونستنتج أيضاً أن الاتجاه العام في الأخلاق الإسلامية كان تحورياً، يكره الطبقات والعرقيات ويدعو إلى المساواة الجذرية بين جميع الناس. وليس هذا بالعجب إذ أن هذا الدين الجديد إذا نُظر إليه من الوجهة التاريخية الاجتماعية وهي وجهة لا تقل أهمية عن الوجهة العقائدية الأخلاقية، ظهر لنا بمثابة حركة ثورية للشعوب الأمية الفقيرة ضد الشعوب المتحضرة الغنية التي تبني حضاراتها على حساب الطبقات السفلى من أبناء جلدتها، أو على حساب الشعوب الضعيفة. وهي ثورة بطبيعتها هذه تدعو إلى تحطيم الطبقات وتكره الأرستقراطيات ومن يحوم حولها من الأثرياء، وترمز إلى الظلم والطغيان بصورة مأخوذة عن هذه الحضارات المتسلطة على الأمم. وطبيعة هذه الحضارات كما قلنا هي طبيعة استرقاقية تكثر من العبيد وترهق كأهلهم بالعمل في المنجزات العمومية الضخمة، وفي البناء الخاص، وفي التفتن في أنواع الخدمة المتزلية المرهقة، وفي الأعمال الشاقة العسكرية من تحصين ونقل وملاحقة" — د. عبد المجيد مزيان ، النظريات الاقتصادية عند ابن خلدون ، ص . ٣٢٢

คำแปล “ศาสนาอิสลามเมื่อมองตามบริบทของการเรียกร้อง อุดมการณ์ หลักการด้านนิติศาสตร์กฎหมาย ตลอดจนวิถีชีวิตของกลุ่มบุคคลที่นับถือศาสนาในยุคนั้นจะประจักษ์ชัดว่าทั้งหมด ย่อมสวนทางกับการดำรงไว้ซึ่งระบบทาสในสังคมมนุษย์ อิสลามได้เรียกร้องให้มี

¹ السيد محمد باقر الصدر، اقتصادنا ، ص . ٣٥٢

การยกเลิกระบบทาสแบบถอนรากถอนโคนจากมนุษยชาติซึ่งเป็นระบบที่บรรพบุรุษของมนุษย์ได้วางกฎเกณฑ์ไว้ เราจึงได้รับผลลัพธ์ว่า แนวคิดโดยกว้างๆเกี่ยวกับหลักจริยธรรมอิสลาม ต่างก็ได้ประกาศอย่างชัดเจนว่ามีความเกลียดชังค่านิยมแบบแบ่งชนชั้นวรรณะ และชาติตระกูล โดยที่อิสลามได้เรียกร้องไปสู่ความเสมอภาคของชาติกำเนิดของมนุษย์ในระหว่างมนุษย์ด้วยกัน ดังนั้นจึงไม่ใช่เป็นเรื่องแปลกประหลาด ที่หลักการของศาสนาใหม่นี้¹ เมื่อมองในแง่ประวัติศาสตร์ด้านสังคม มันก็มีมิติแห่งคุณค่าที่โดดเด่นและสำคัญไม่น้อยไปกว่ามิติทางหลักยึดมั่น(อะกีดะฮ์) และหลักจริยธรรม (อัคลากียะฮ์) (ในอดีต)ได้ประจักษ์กับเราว่า ได้มีเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรูปของขบวนการการปฏิวัติแห่งประชาชนผู้ยากไร้อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ ที่ลุกฮือขึ้นต่อต้านประหัตประหารที่รุ่งเรืองด้วยอารยธรรมและความมั่งคั่ง เนื่องจากอารยธรรมของพวกเขาตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของการเอารัดเอาเปรียบชนชั้นต่ำ หรือชนชั้นที่อ่อนแอกว่า ซึ่งการปฏิวัตินี้กล่าวโดยธรรมชาติของมัน คือ การเรียกร้องสู่การทำลายระบบชนชั้นและเกลียดชังการเอารัดเอาเปรียบไร้ศีลธรรม มันเป็นการปฏิวัติที่สื่อให้รู้ว่า การอธรรมและการกดขี่ข่มเหง ได้แผ่ร่าอยู่ในรูปของความเจริญทางอารยธรรมของกลุ่มชนหนึ่งที่มีอิทธิพลเหนือประชาชาติทั้งหลาย ดังที่เราได้กล่าวมาแล้ว ธรรมชาติของอารยธรรมนี้ ก็คือ ธรรมชาติของการยึดผู้คนมาเป็นทาส ทำให้มีระบบทาสมากขึ้นโดยการเกณฑ์พวกเขาเข้าไปทำงาน ในโครงการขนาดใหญ่หรือการก่อสร้างอาคารที่สำคัญๆ หรือการยึดผู้คนมาเป็นทาสจนถือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งที่คอยช่วยบริการงานบ้านในทุกๆประเภท หรือให้ทาสทำงานในโครงการงานหนักและลำบากในกิจการด้านทหาร เช่น การสร้างป้อมปราการ หรือการขนย้ายต่างๆและเป็นกรรมกรลูกเรือหรือกะลาสีเรือ"²

6. ประเด็นที่หก ทาสในอิสลาม

หลักคำสอนของอิสลามทั้งในแง่หลักการ หลักจริยธรรม และเกียรติประวัติของมุสลิมในยุคแรก ตลอดจนแนวคิดโดยรวมของหลักคำสอนของอิสลามที่ไม่เห็นด้วยต่อระบบทาสใน

¹ หมายถึงศาสนาอิสลามในยุคของท่านศาสดามูฮัมมัด(ซอลลัลลอฮูอะลัยฮิอะซัลลัม) เมื่อเปรียบเทียบกับศาสนาอื่น หรือคริสเตียน ที่มาก่อนหน้านี้ – ผู้แปล

² د. عبد المجيد مزريان ، النظريات الاقتصادية عند ابن خلدون ، الشركة الوطنية للنشر و التوزيع ، الجزائر ، ١٩٨١ ، ص.

สังคมมนุษย์ กลับไม่ได้ห้ามให้บรรดามุสลิม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคหลังจากคอลลีฟะฮ์ทั้งสี่¹ กลับไปเลียนแบบกลุ่มชนชาวโรมันและเปอร์เซียในการวางระเบียบต่างๆ โดยที่ในสังคมของพวกเขาได้มีระบบทาสแบ่งบานขึ้น ถึงระดับการมีทาสคือเป็นศิลปะอย่างหนึ่งโดยที่พวกเขาได้ครอบครองทาสในปริมาณที่ไม่น้อยไปกว่าปริมาณของทาส ในระบบสังคมทาสยุคโบราณที่เป็นสังคมของกรีกและโรมัน ทั้งที่การกระทำดังกล่าวสวนทางกับแนวคิดหลักยี่ดั้น(หลักอะกีดะฮ์) ของอิสลามกล่าวคือไม่ว่ามนุษย์คนใดจะเป็นเสรีชนหรือเป็นทาสต่างก็เป็นทาสของพระเจ้าผู้ทรงสร้างทั้งนั้น ทั้งคู่จึงไม่มีความแตกต่างในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ แต่มันเป็นฐานะหนึ่งที่แต่ละคนไม่สามารถละเมิดฐานะทางสังคมและกฎหมายได้ อิสลามได้เปิดช่องทางการเข้าร่วมปลดปล่อยทาสโดยการบัญญัติการจ่ายชะกาตให้เป็นช่องทางที่ดีเลิศในการปลดปล่อยทาส ส่วนทาสที่มีไม่มุสลิม พวกเขาจะได้กลับไปสู่อิสราฟอย่างสมบูรณ์แบบ เมื่อเขากล่าวปฏิญาณตนเข้ารับอิสลามโดยเหตุนี้การเข้ารับอิสลามของทาสที่ไม่ใช่มุสลิมเป็นสิ่งที่จะนำมาซึ่งการได้รับอิสราฟ นอกจากนั้นอิสลามก็ได้มองความเป็นไปได้ ในการได้รับอิสราฟของทาสคนอื่นๆที่ปฏิเสธการเข้ารับอิสลาม²

อิสลามได้ทุ่มเทอย่างมากมาในการลดภาระอันหนักหน่วงของทาสและโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการมอบสิทธิเสรีภาพให้กับทาส และเรียกคืนสิทธิความเป็นมนุษย์ให้กับเขา และไม่ใช่แค่นี้อิสลามได้พัฒนาฐานะความเป็นมนุษย์ของเขา และยกฐานะของพวกเขาให้เป็นที่ยอมรับของผู้อื่น

7. ประเด็นที่เจ็ด หน้าทีด้านเศรษฐกิจของรัฐในอิสลาม

ตามหลักการอิสลามแล้ว อนุญาตให้ปัจเจกชนทุกคนมีเสรีภาพที่สมบูรณ์ในการจัดการกับทรัพย์สินที่เป็นกรรมสิทธิ์ของเขา และเขามีสิทธิที่สมบูรณ์ที่จะนำทรัพย์สินของเขาไปประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจไม่ว่าในด้านการค้า การเพาะปลูก อุตสาหกรรม และทุกๆ กิจกรรมที่จะนำมาซึ่งการรอกงเขย และเป็นการเพิ่มมูลค่าของทรัพย์สิน แต่มีเงื่อนไขต่อการให้เสรีภาพและการปกป้องเสรีภาพดังกล่าวคือ เขาจะต้องให้เกียรติต่อหลักการอิสลาม³ และเมื่อ

¹ อับบักร์ อุมร์ อุษมาน และอาลี (รอฎีอัลลอฮูอันฮุม)

² محمد عزيز الحياي ، الشخصيات الإسلامية ، دار المعارف ، القاهرة ، ١٩٦٩ ، ص. ١٠٨-١١٠

³ หมายถึงกิจกรรมของเขาจะไม่เป็นการละเมิดต่อหลักการของศาสนาอิสลาม - ผู้แปล

หนึ่งเมื่อใด ปัจเจกชนได้ทำให้ทรัพย์สินของเขางอกเงยด้วยกับวิธีการที่ผิดต่อหลักการของอิสลาม สิทธิที่เขาจะได้รับการคุ้มครองจากรัฐอิสลามก็ตกไป และศาสนานุญาตให้รัฐเข้ามาแทรกแซง กิจกรรมของเขาเพื่อเป็นการห้ามไม่ให้มีการละเมิดเกิดขึ้น และเป็นการนำความเป็นธรรม กลับไปอยู่ในครรลองของมัน รัฐบาลอิสลามมีสิทธิที่จะระงับกิจกรรมของผู้ละเมิด เพื่อรักษา ผลประโยชน์ของสังคมโดยรวม¹

ดังนั้นหน้าที่ของรัฐบาลตามหลักนิติศาสตร์อิสลามก็คือ การรักษาความมั่นคงและ ความปลอดภัยและสร้างเสถียรภาพภายในรัฐ และปกป้องอธิปไตยของรัฐจากการรุกราน ของ ศัตรูภายนอก และเช่นเดียวกันรัฐมีหน้าที่ดูแลด้านเศรษฐกิจและสังคม เช่นควบคุมด้านเศรษฐกิจ ชุกรกรรมการค้า การลงทุน เปิดโปงพฤติกรรมที่ไม่ตั้งอยู่บนหลักการอิสลาม และทุกๆการกระทำ ที่นำมาซึ่งความเดือดร้อนของสังคม และปัจเจกชน เช่นการโกง การหลอกลวง ดอกเบี้ย การ กักตุน การแสวงหาผลประโยชน์ในทางที่มิชอบ รัฐจะต้องเข้ามาระงับการกระทำดังกล่าว เพื่อให้เกิดประโยชน์กับสังคมโดยรวม อย่างเป็นรูปธรรม

รัฐบาลอิสลามมีศักยภาพในการปฏิบัติหน้าที่ดูแลด้านเศรษฐกิจ โดยผ่านระบบฮิซบะฮ์ (الحسبة) คือหน่วยงานที่สอดส่องดูแลสังคม คอยเป็นหูเป็นตาให้กับภาครัฐโดยทำหน้าที่กำชับ ผู้คนให้ทำความดี เมื่อการทำความดีในสังคมนั้นถูกละเลย และห้ามปรามการทำความชั่ว เมื่อความชั่วในสังคมนั้น เป็นสิ่งที่ผู้คนกระทำกัน² โดยเหตุนี้ด้วยกับระบบฮิซบะฮ์ทำให้รัฐ อิสลามมีศักยภาพสูงในการควบคุมดูแลตลาด และเปิดโปงผู้คดโกงในการค้า ผู้กักตุนสินค้า ผู้ที่ กินและฟัวพันกับระบบดอกเบี้ย และอื่นๆจากบรรดาผู้ที่ไม่คำนึงถึงผลประโยชน์โดยรวมของ มนุษย์ โดยมุ่งละโมภแต่ผลกำไร แต่ขาดจิตสำนึก และศีลธรรม ดังนั้นองค์กรฮิซบะฮ์ จึงถือเป็น หน่วยงานที่ภาครัฐให้อำนาจในการทำหน้าที่ตรวจตรา ซึ่งถือเป็นหน่วยงานตัวแทนของภาครัฐที่มี อำนาจในการปกครองผลประโยชน์ส่วนรวมของสังคม

รัฐบาลอิสลามจึงมีบทบาทสำคัญในการกระตุ้น และกำจูนกิจกรรมด้านเศรษฐกิจในสังคม อิสลาม ซึ่งภาครัฐจะต้องทำหน้าที่ต่อไป

¹ .د. محمد فاروق النبهان ، الاتجاه الجماعي في التشريع الاقتصادي الإسلامي ، دار الفكر للطباعة و النشر و التوزيع ، دمشق

، ١٩٧٠ ، ص. ٣٦١

² الأحكام السلطانية للماوردي ، مطبعة الوطن ، مصر ، ١٢٩٨ ، ص. ٢٢٧

- 1- สร้างสาธารณูปโภค ที่สำคัญ และบริหารให้เกิดประโยชน์ที่สมบูรณ์สูงสุด
- 2- ควบคุมดูแลกิจกรรมภาคเศรษฐกิจเพื่อห้ามมิให้มีระบบดอกเบี้ย การกักตุนสินค้า และสิ่งอื่นๆที่เป็นอันตรายต่อสภาพเศรษฐกิจและสังคม
- 3- ควบคุมดูแลราคาสินค้า และ ค่าจ้างเพื่อเป็นหลักประกันให้สิ่งดังกล่าวเป็นไปอย่างสอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจในสังคม
- 4- เข้าแทรกแซงในกระจายทรัพยากรและรายได้ ตลอดจนการวางนโยบายที่เกี่ยวกับทรัพย์สิน และการเงินที่เหมาะสม
- 5- กำหนดภาษี และ เก็บรวบรวม
- 6- วางนโยบายอุปการะ เพื่อก่อให้เกิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และ ความเป็นธรรมในสังคมที่มั่นคง และเป็นรูปธรรม และจำเป็นอย่างยิ่งที่ปัจเจกชน จะต้องให้ความร่วมมือกับผู้ปกครอง(ภาครัฐ) เพื่อทำให้เกิดการทำหน้าที่ของรัฐประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ และก่อให้เกิดประโยชน์โดยรวม¹ สิ่งที่สำคัญที่สุดที่ภาครัฐจะต้องนำมาใช้เพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนเองคือ โครงการสาธารณะ การควบคุมดูแลกิจกรรมทางเศรษฐกิจ วางระเบียบฐานะของเงินตรา ติดตามนโยบายการจัดการทรัพย์สิน และเงินตราให้มีความเหมาะสม²

และถือเป็นความรับผิดชอบของรัฐตามระบบอิสลามเช่นกันคือ การสร้างหลักประกันทางสังคมให้เกิดขึ้นในสังคมอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากในสังคมหนึ่ง ย่อมมีทั้งคนยากจน และคนร่ำรวย บทบัญญัติของอิสลามได้พยายามอุดช่องว่างความต้องการของคนจน ในทุกรูปแบบ โดยมีบทบัญญัติที่เกี่ยวกับระบบอุปการะ เพื่อจัดปรากฏการณ์การเจ็บป่วยของสังคมนั้นก็คือ ความยากจน ดังนั้นรัฐบาลอิสลาม จึงมีหน้าที่รับผิดชอบที่ครอบคลุมในทุกบริบท คนยากจน หลงใหล คบชราภาพ และบุคคลอื่นๆ ที่ไม่สามารถเลี้ยงดูตัวเองได้อย่างพอเพียง และถือเป็นสิทธิของคนจนทุกคน ที่จะเรียกร้องต่อรัฐให้จ่ายค่าเลี้ยงดูให้กับตนเอง หากเขาไม่มีผู้ใดอุปการะเลี้ยงดู ความรับผิดชอบดังกล่าว ทำให้รัฐอิสลามมีความรับผิดชอบต่อสมาชิกของสังคมทุกคน เนื่องจากอิสลามไม่ยอมรับปัญหาความยากจน ประหนึ่งสิ่งดังกล่าวจะต้องเกิดขึ้นจริงในสังคม

¹ .د. عبد المنعم عفر ، المصدر السابق ، ص. ٧٧.

² السيد محمد باقر الصدر ، اقتصادنا ، ص. ٦٩٧ وما بعدها

ด้วยเหตุนี้จึงมีหลักการแก้ปัญหาด้วยการอุปการะ เพื่อจัดความทุกข์ยากดังกล่าว ประวัติศาสตร์อิสลามได้ยืนยันว่ารัฐอิสลามเคยใช้เงินกองคลังในการอุปการะเลี้ยงดู คนยากจน คนชราภาพ หญิงหม้าย และอื่นๆ¹

จากที่ผ่านมาระเราได้ให้ข้อสังเกตว่า แท้จริงความผูกพันในสังคมอิสลามระหว่างปัจเจกชนกับรัฐ และผู้ปกครองนั้นจะสมบูรณ์ได้ด้วยกับหลักการที่ว่า ปัจเจกชนคือผู้ถือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินทั้งหมด และเขาถือผู้เป็นเจ้าของสิทธิในทรัพย์สินของเขา ส่วนรัฐอิสลามคือผู้ที่ยอมอดหลับ เพื่อพิทักษ์ความผาสุก ความสงบสุขและความมีเสถียรภาพให้กับปัจเจกชน ส่วนผู้ปกครองคือ บุคคลที่ทำหน้าที่พิทักษ์ และรับใช้ปัจเจกชน โดยที่เขาเองก็ไม่มีอภิสิทธิ์ใดๆ ทั้งในด้านรูปธรรม และนามธรรมเหนือมนุษย์คนอื่น

บทสรุป

จากรายละเอียดที่ผ่านมาระเราสามารถสรุปลักษณะที่โดดเด่น และสำคัญของระบอบเศรษฐกิจศาสตร์อิสลาม ดังนี้²

1. ทรัพย์สินทุกประเภท ถือว่าเป็นกรรมสิทธิ์ของอัลลอฮ์ แต่เพียงผู้เดียวส่วนมนุษย์เป็นผู้ที่มีหน้าที่ดูแลความโปรดปรานชนิดนี้ โดยที่พระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงบันดาลให้มันมีความสะดวกง่ายดายกับมนุษย์ และเป็นการรับใช้มนุษย์
2. ถือเป็นหน้าที่ที่จำเป็นสำหรับมนุษย์ ที่จะต้องใช้จ่ายทรัพย์สินให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของผู้มีกรรมสิทธิ์ที่แท้จริง คืออัลลอฮ์ จึงจำเป็นจะต้องใช้จ่ายมันเพื่อสนองตอบคำบัญชาของพระองค์ เพื่อก่อให้เกิดระบอบที่เป็นรูปธรรม
3. แท้จริงแล้วพระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงเรียกร้องปวงบ่าวของพระองค์ ให้ใช้จ่ายทรัพย์สินในสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์กับสิ่งที่ถูกสร้างทั้งหมด และเกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจของมวลมนุษย์

¹ د. محمد فاروق النبهان ، المصدر السابق ، ص 385

² د. عبد النعيم محمد مبارك ، النقود و الصيرفة و السياسات النقدية ، الدار الجامعية ، بيروت ، 1985

4. ระบอบเศรษฐศาสตร์อิสลาม ได้ประสานด้านวัตถุกับจิตวิญญาณเข้าด้วยกัน ภายใต้การผูกมัดบริบททางเศรษฐศาสตร์กับบริบททางจริยธรรม บนบรรทัดฐานความไว้วางใจ ความเชื่อมั่น การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ในการประกอบธุรกรรม และการแลกเปลี่ยน

5. มีคุณภาพในการดูแลผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจของปัจเจกชนและสังคม

6. มีความปานกลางในการใช้จ่ายและใช้สอยโดยห้ามพฤติกรรมที่สุรุ่ยสุร่าย

7. อิสลามห้ามการสะสมทรัพย์¹ และเรียกร้องให้อาทรัพย์สู่สนามการลงทุน โดยถือว่าการสะสมทรัพย์เป็นอาชญากรรมที่เลวร้าย ที่จะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง²

8. เงินตรามีหน้าที่สำคัญในด้านเศรษฐกิจ เนื่องจากมีความง่ายตายในการประกอบการ และเป็นตัวขับเคลื่อนพลังต่างๆ

แนวทางเศรษฐกิจของอิสลามมีลักษณะพื้นฐาน สอง ประการดังนี้

1. ความเป็นจริง   2. จริยธรรม

1. ความเป็นจริง คือ ระบบเศรษฐศาสตร์ที่เป้าหมายของมันมีความเป็นจริง เนื่องจากเนื้อหาของระบบและกฎเกณฑ์ต่างๆของมัน สามารถขับเคลื่อนเป็นเนื้อเดียวกับความเป็นจริงของมนุษย์ ทั้งในด้านธรรมชาติ และคุณสมบัติเฉพาะของมนุษย์ โดยที่ระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามถูกวางบนพื้นฐานของการมีวิสัยทัศน์ในแง่ความเป็นจริงของมนุษย์ตลอดเวลา

2. จริยธรรม อิสลามมิได้ให้ความสำคัญด้านเนื้อหาของทฤษฎีเพียงด้านเดียว คือการทำให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ แต่อิสลามให้ความสำคัญด้านจิตวิญญาณ เพื่อเป็นเส้นทางที่ใช้เดินไปพร้อมกับความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยเหตุนี้ อิสลามจึงได้ผสมกลมกลืนระหว่างกลไกด้านจิตวิญญาณ กับกลไกด้านวัตถุ ด้วยเส้นทางที่จะนำไปสู่การทำให้จุดมุ่งหมายที่คาดหวังไว้มีความเป็นจริง ด้วยเหตุนี้อิสลามจึงได้บัญญัติข้อบังคับเกี่ยวกับการครอบครองทรัพย์เมื่อครบเงื่อนไข จำเป็นจะต้องจ่ายซะกาตซึ่งถือเป็นอิบาดะฮ์(การภักดีพระเจ้า) ทางศาสนา สิ่ง

¹ หมายถึงการสะสมทรัพย์ในทางที่ผิด - ผู้แปล

² การสะสมทรัพย์เป็นอาชญากรรมที่เลวร้าย ที่จะได้รับการลงโทษอย่างรุนแรง หมายถึง การสะสมทรัพย์ในทางที่ผิด เช่น ไม่จ่ายซะกาตเมื่อครบเงื่อนไข หากมีการจ่ายซะกาตก็ไม่เข้าข่ายการสะสมที่ต้องห้ามตามนัยยะของศาสนาตั้งที่มีตัวบัพพะในอัชซุนนะฮ์ ถึงแม้จะมีจำนวนมากก็ตาม - ผู้แปล

ดังกล่าวจะออกมาจากจิตที่เปี่ยมไปด้วยความศรัทธาที่จรสัจจา ซึ่งเป็นพลังมหาศาลที่ปลุกดันมนุษย์ให้เข้าร่วมในการขับเคลื่อน เป้าหมายของเศรษฐศาสตร์อิสลามให้เป็นรูปธรรมที่มีศักยภาพที่อยู่ในครรลองของเจตนารมณ์ของศาสนา และเป็นการแสวงหาความพอพระทัยจากอัลลอฮ์ และการเข้าใกล้ชีวิตพระองค์¹

แท้จริงหลักจริยธรรมด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม ยังไม่เกิดในรูปแบบที่สมบูรณ์ และครอบคลุมในโลกอิสลาม ยกเว้นจะเกิดอยู่เฉพาะกลุ่มบางกลุ่ม ที่ถือว่าเป็นตัวอย่างในเรื่องดังกล่าว ดังนั้นหากมีนักคิดหรือนักนิติศาสตร์อิสลามคนใดไม่กลับมา ทำให้เกิดเป็นรูปธรรมในรูปของหลักบรรทัดฐานของแนวคิดเศรษฐศาสตร์แล้ว ดังกล่าวมิได้หมายความว่าในภาพรวมมันคือหลักจริยธรรมของเศรษฐศาสตร์ที่ถูกนำมาปฏิบัติตาม

ดร.อับดุลมะญีด มัชยาน ได้กล่าวว่

"ولا تنسى أن الفقه في هذا الميدان الاقتصادي على الخصوص، سلك في تشريعاته الموقف الوسط بين المثالية المتجلية في الأصول، والواقع الحي الذي يتجلى في المعاملات كثيرة التطور في مختلف الأزمنة والمجتمعات. فليس الفقه امتداداً حتمياً أو صورة آمنة للحياة التي يعيشها الناس. فالنظريات الاقتصادية تعد من هنا. وخصوصاً في مظهرها الأخلاقي والأصولي مفارقة بعض المفارقة للواقع الحي" — د. عبد المجيد مزيان ، النظريات الاقتصادية عند ابن خلدون ، ص. ٨٢

คำแปล "และเราอย่าลืมว่าแท้จริงหลักนิติศาสตร์อิสลาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคสนามของเศรษฐศาสตร์ คือ เส้นทางที่จะฉายภาพลักษณะของเนื้อหาแห่งบทบัญญัติอิสลามที่ยืนอยู่ระหว่างการเป็นตัวอย่างที่ชัดเจน ในด้านหลักการ กับสภาพความเป็นจริงปัจจุบัน ซึ่งได้ฉายภาพอยู่ในรูปของกิจกรรมอันมากมายของมนุษย์ ที่มีการวิวัฒนาการอยู่ตลอดเวลาท่ามกลางวิกฤตการณ์ต่าง ๆ นานา และท่ามกลางความแตกต่างของบริบททางสังคมมนุษย์ ดังนั้นนิติศาสตร์อิสลามจึงมิใช่เป็นแค่เพียงการครอบคลุมของตัวบทที่ตายตัว หรือเป็นแค่ภาพของการให้ความสงบสุขของชีวิตที่มนุษย์อาศัยอยู่ สำหรับในเชิงทฤษฎีของหลักเศรษฐศาสตร์ เริ่มนับจากจุดนี้ และโดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของหลักจริยธรรม และหลักการของเศรษฐศาสตร์จะมีความแตกต่างกันในบางส่วนที่มีความแตกต่างกันของบริบทที่เป็นสถานการณ์จริงและปัจจุบัน"²

¹ د. عبد النعيم محمد مبارك ، النقود و الصيرفة و السياسات النقدية ، الدار الجامعية ، بيروت ، ١٩٨٥ ص. ٣٠٦

² د. عبد المجيد مزيان ، النظريات الاقتصادية عند ابن خلدون ، الشركة الوطنية للنشر و التوزيع ، الجزائر ١٩٨١ ، ص. ٨٢

أزمة النظام المالي العالمي في ميزان الاقتصاد الإسلامي

วิกฤติระบบการเงินโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจศาสตร์อิสลาม

دراسة من إعداد : د. حسين حسين شحاتة

الأستاذ بجامعة الأزهر خبير استشاري في المعاملات المالية الشرعية

ศึกษาและเรียบเรียงโดย ดร.หุซัยน์ หุซัยน์ ซะหะตะฮ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮัร (ประเทศอียิปต์) ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกรรมทางการเงินตามระบบอิสลาม

แปล มุหำหมัด บินต่วน

أزمة النظام المالي العالمي في ميزان الاقتصاد الإسلامي

วิกฤติระบบการเงินโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบกับเศรษฐกิจอิสลาม¹

دراسة من إعداد : د. حسين حسين شحاتة

الأستاذ بجامعة الأزهر خبير استشاري في المعاملات المالية الشرعية

ศึกษาและเรียบเรียงโดย ดร.หุซัยน์ หุซัยน์ ซะหะหะฮ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัล-อัสฮัร (ประเทศอียิปต์) ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกรรมทางการเงินตามระบบอิสลาม
แปล มุหำหมัด บินต่วน

โองการอัลกุรอานและอัลฮาดิษที่เกี่ยวข้องกับประเด็นศึกษา

พระองค์อัลลอฮ์(ช.บ)ได้ทรงตรัสว่า

{ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ (٢٧٦) } [البقرة/٢٧٦]

ความว่า “อัลลอฮ์จะทรงให้ดอกเบี้ยลดน้อยลงและจะหมดความจำเริญ และจะทรงให้บรรดาที่เป็นทานเพิ่มพูนขึ้น และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงชอบผู้เผลอ ผู้กระทำความบาปทุกคน” ชูเราะห์อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 276

พระองค์อัลลอฮ์(ช.บ)ได้ทรงตรัสว่า

{ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رَبًّا لِيَرْبُوَ فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُوَ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاةٍ تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُضَعِفُونَ (٣٩) } [الروم/٣٩]

¹ นำเสนอต้นฉบับภาษาอาหรับ โดย สำนักงานความร่วมมือ ด้านการเผยแพร่และให้ความเข้าใจกับมุสลิมในดินแดนที่มีใช้ประเทศอิสลาม ประจำรอบวะฮ์ กรุงริยาดี , ต้นฉบับภาษาอาหรับเผยแพร่ผ่านทาง islamhouse.com

ความว่า “และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายออกไปจากดอกเบี้ย เพื่อให้มันเพิ่มพูนในทรัพย์สินของมนุษย์ มันจะไม่เพิ่มพูน ณ ที่อัลลอฮ์ และสิ่งที่พวกเจ้าจ่ายไปจากชะกาต โดยพวกเจ้าปรารถนาพระพักตร์ของอัลลอฮ์ และชนเหล่านั้นแหละ พวกเขาเป็นผู้ประสบกับชัยชนะ” อัลกุรอานซูเราะห์ อีรุม โองการที่ 39

ท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์(คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้ทรงกล่าวว่า

(إذا ظهر الزنا و الربا في قرية أذن الله بهلاكها) — رواه أبو يعلى عن عبد الله بن مسعود

ความว่า “เมื่อการผิดประเวณี(จีน่า) และการกินดอกเบี้ยได้ปรากฏแพร่หลายในหมู่บ้านใด พระองค์อัลลอฮ์จะทรงอนุมัติการทำลายล้างหมู่บ้านนั้น” บันทึกโดยอบูยะอ์ลา เป็นอัลฮาดิษที่รายงานจากอับดุลลอฮ์ อิบน์ มัสอูด¹

ท่านศาสนทูตของอัลลอฮ์(คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้กล่าวว่า

(لعن رسول الله — صلى الله عليه و سلم — آكل الربا و موكله و كاتبه و شاهديه) — رواه مسلم

ความว่า “ท่านศาสนทูต(คือลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) ได้สาปแช่งผู้ที่กินดอกเบี้ยและผู้ที่ให้กินดอกเบี้ย ผู้ที่บ้านทึกมัน และพยานทั้งสองคน” บันทึกโดยมุสลิม

¹ อะบูอับดีรเราะห์มาน อับดุลลอฮ์ อิบน์ มัสอูด อิบน์ มอไฟล อัลสุซาลี, รอฎียัลลอฮูอันฮู, เป็น ซอหาบะฮ์อาวุโสท่านหนึ่งที่ทรงคุณวุฒิด้านความรู้และคุณธรรม ที่โดดเด่น และการใช้ชีวิตที่ใกล้ชิดในการรับใช้ท่านศาสดามุฮัมมัด (ซอลัลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม) เป็นสหายผู้ใกล้ชิดทั้งในยามที่ท่านศาสดาอยู่ที่บ้านและเดินทาง ท่านเป็นชาวมักกะฮ์ และเป็นบุคคลรุ่นแรกๆที่เข้ารับอิสลาม ท่านได้เสียชีวิตที่เมืองอัลมะดีนะฮ์ ในปีอิญญ์เราะฮ์ศักราชที่32 (ค.ศ.653)รอฎียัลลอฮูอันฮู — (อัลอะอูลาม , อัชชะรูกะลีฮ์ : 3 / 137)-ผู้แปล

أزمة النظام المالي العالمي في ميزان الاقتصاد الإسلامي

วิกฤติเศรษฐกิจโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบับเศรษฐกิจอิสลาม

เนื้อหาของการศึกษา

- * บทนำเกี่ยวกับปฏิกิริยาการล่มสลายของระบบเศรษฐกิจโลกยุคใหม่
- * ปรัชญาการณที่เกี่ยวกับวิกฤติการณ์ระบบการเงินโลก
- * ผลกระทบที่ถูกทำลาย ของวิกฤติการณ์ระบบการเงินโลก
- * จุดยืนของระบบเศรษฐกิจอิสลาม ต่อวิกฤติการณ์การเงินโลก
- * กฎเกณฑ์ที่สร้างความสงบและมั่นคงของระบบเศรษฐกิจอิสลาม
- * จะหาทางออกให้กับวิกฤติการณ์นี้ได้อย่างไร ? กฎเกณฑ์ของระบบเศรษฐกิจอิสลาม คือสิ่งที่ช่วยให้รอดพ้นได้
- * บทสรุปคือ กฎเกณฑ์ทางเศรษฐกิจอิสลาม คือสิ่งที่ช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤติการณ์ได้
- * เสียงเรียกร้องไปยังนักเศรษฐศาสตร์ เจ้าของทรัพย์และผู้ประกอบการ
- * เสียงเรียกร้องไปยังพี่น้องมุสลิมทั้งหลาย

و الحمد لله الذي بنعمته تتم الصالحات

أزمة النظام المالي العالمي في ميزان الاقتصاد الإسلامي

วิกฤตการเงินโลกในมิติเชิงเปรียบเทียบเทียบกับเศรษฐศาสตร์อิสลาม

إعداد

الدكتور . حسين شحاتة

الأستاذ بجامعة الأزهر

خبير استشاري في المعاملات المالية الشرعية

ศึกษาและเรียบเรียงโดย ดร.หุซัยน์ ชะหาตะฮ์ อาจารย์ประจำมหาวิทยาลัยอัล-อัซฮัร

(ประเทศอียิปต์) ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญด้านธุรกรรมทางการเงินตามระบบอิสลาม

แปล มุhammad บินต่วน

① บทนำ

ก่อนหน้านี้ นักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์สากล ได้ทำนายถึงการล่มสลายของระบอบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยม เนื่องระบอบเศรษฐกิจดังกล่าวตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของแนวคิดและหลักการที่สวนทางกับธรรมชาติวิสัยของมนุษย์พร้อมกับหลักการ และอุดมการณ์อิสลาม และเหตุการณ์ในทำนองเดียวกัน ในเวลาต่อมาก็ได้มีผู้เชี่ยวชาญระดับแกนนำของระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมจำนวนหนึ่งก็ได้ทำนายว่า เศรษฐกิจแบบทุนนิยมก็จะถึงวาระที่ต้องล่มสลาย อีกเช่นกัน เนื่องจากระบอบดังกล่าว ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของแนวคิดและหลักการที่สวนทางกับแนวทางของอัลลอฮ์(ซ.บ) และหลักคุณธรรม โดยที่ระบอบดังกล่าว มีบรรทัดฐานที่ตั้งอยู่บนระบบการกักตุน ระบบดอกเบี้ย (ระบบดอกเบี้ยเงินกู้และสินเชื่อ) และสิ่งอื่นที่พวกเขาเห็นว่า มันคือสุดยอดของความเลวร้าย ที่ปรากฏอยู่บนหน้าพื้นพิภพ อันเป็นเหตุปัจจัยที่นำไปสู่การบูชาเงิน และการมีอิทธิพลครอบงำของเจ้าหนี้ต่อลูกหนี้ ลูกหนี้อาจจะถูกริบแม้กระทั่งเสรีภาพ

ของพวกเขา การงานของพวกเขา จนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาทางสังคม ทางเศรษฐกิจเป็นทพ
ทวิคูณ

* มนุษย์มากมายอาจจะถามกันว่า

- อะไรคือสาเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤติ การเงินโลก ?
- อะไรคือสาเหตุของการล่มสลายของธนาคารต่างๆ ที่กิจกรรมของมันพัวพันอยู่กับระบบหนี้
และการกู้ยืม ทั้งในการซื้อและการขาย
- อะไรคือสาเหตุของการล่มสลายของบริษัทยักษ์ใหญ่ที่มีพื้นฐานของการระดมทุน โดยการกู้
เงินจากธนาคารที่มีกลไกของระบบดอกเบี้ยเป็นสิ่งผูกมัด

ดังกล่าวคือสิ่งที่คาดว่าจะเกิดขึ้นซึ่งถือเป็นการขาดทุนของโลกยุคใหม่ ภายใต้การนำของ
ระบบทุนนิยม และเครื่องมือต่างๆของระบบนี้ ดังเช่นระบบโลกาภิวัตน์ และระบบดอกเบี้ย เป็น
ต้น ไร่หรือไม่ ?

-ยังมีชาวอาหรับและบรรดามุสลิมมากมายต่างถามกันว่า อะไรคือวิสัยทัศน์ของระบบ
เศรษฐศาสตร์อิสลามและระบบธนาคารอิสลาม

คำถามดังกล่าวนี้ และอื่นๆคือประเด็นหลักที่จะนำมาศึกษาในมุมมองของระบบ
เศรษฐศาสตร์อิสลาม

② ปรากฏการณ์แห่งวิกฤติระบบการเงินโลก

ปฏิกิริยาต่างๆของการล่มสลายของระบบเศรษฐกิจโลกเริ่มประจักษ์ชัดขึ้น จนทำให้ผู้ที่
ครอบครองทรัพย์สินและบุคคลอื่นๆต่างพากันหวั่นวิตก และหวาดกลัวอย่างรุนแรง ประกอบกับ
สถาบันการเงินและหน่วยงานได้สังกัดต่างๆ ก็พากันคิดค้นวางแผนเพื่อเอาตัวรอดจาก
วิกฤติการณ์นี้ ตลอดจนรัฐบาลต่างๆในหลายประเทศเริ่มมีความหวาดกลัว และได้เรียกระดม
นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญวางแผนเพื่อหาทางออกจากวิกฤติการณ์นี้

* ตัวอย่างปรากฏการณ์ของวิกฤติการณ์นี้ คือ

- เกิดภาวะการณ์การรับถอนเงินฝากออกจากธนาคารต่างๆ เนื่องจากเจ้าของเงินเกิดความขาดต่อเรื่องดังกล่าวที่ได้รับการถ่ายทอดผ่านทางสื่อมวลชนต่างๆ
- สถาบันการเงินได้มีการกระทำหลายครั้งในการอัดการปล่อยเงินกู้ให้กับบริษัท และปัจเจกชน เนื่องจากเกรงว่าเมื่อดังกล่าวจะอยู่ในภาวะที่เรียกเงินคืนได้ยากมาก

การขาดสภาพคล่องในเชิงปฏิกริยาตอบสนองระหว่างปัจเจกชน บริษัท และสถาบันการเงิน จนเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดภาวะชะงักงันอย่างรุนแรงในกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และภาวะชะงักงันดังกล่าวได้ครอบคลุมในทุกแง่มุมของการดำเนินชีวิต จนเป็นเหตุให้บรรดาลูกหนี้หยุดการชำระหนี้ของพวกเขา

- อัตราการหมุนเวียนในตลาดการเงิน และตลาดหลักทรัพย์ลดลง และนี่คือความผันผวนขาดดุลยภาพ รูปแบบใหม่ ทั้งในกรณีนี้แดนบวกลบและแดนลบ
- ศักยภาพในการสร้างงาน สร้างรายได้ของบริษัทต่างๆลดลง เนื่องจากขาดสภาพคล่อง และเผชิญกับภาวะที่เข้มงวดของการปล่อยเงินกู้จากสถาบันการเงิน หรือการอัดการปล่อยเงินกู้ยักเว้น การปล่อยเงินกู้ที่ราคาดอกเบี้ยสูงมาก และมีหลักทรัพย์ที่มีมูลค่ามหาศาลมาค้ำประกัน
- สภาพสินค้าตกต่ำ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในภาคอสังหาริมทรัพย์ รถยนต์ และอื่นๆซึ่งเป็นผลกระทบมาจากการขาดสภาพคล่อง
- อัตราการหยุดกิจการจากผู้ประกอบการเพิ่มสูงขึ้น เนื่องจากสาเหตุการล้มละลาย การระส่ำระสายจนเป็นเหตุให้เจ้าหน้าที่คนงาน ต้องเสี่ยงต่อการปลดออกจากงาน
- อัตราการเรียกร้องต่อรัฐให้ขยายศักยภาพด้านสังคมสงเคราะห์เพิ่มมากขึ้น
- อัตราการใช้จ่าย ใช้สอย เก็บออม การลงทุนได้ลดลง ดังกล่าวเป็นปัจจัยที่เพิ่มสภาพการขาดทุน การชะงักงัน การระส่ำระสาย และการล้มละลาย

ปรากฏการณ์ดังกล่าวทำให้เกิดคำถามที่สำคัญคืออะไร คือสาเหตุหลักของการเกิดวิกฤติการณ์นี้

③ สาเหตุหลักของการเกิดวิกฤติระบบการเงินโลก

การตรวจสอบสาเหตุของการเกิดวิกฤติการณ์ ประจูดังคุณเภาของการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง การคิดวิเคราะห์สิ่งใดด้วยการใช้หลักการคิดวิเคราะห์ที่ถูกต้องละเอียด และตรงประเด็นเท่ากับเป็นส่วนหนึ่งของการนำเสนอการแก้ปัญหาที่ถูกต้อง และยั่งยืน

นักเศรษฐศาสตร์สากลระดับโลก หนึ่งในจำนวนนั้นเป็นผู้ที่เคยได้รับรางวัลโนเบลด้านเศรษฐกิจมาแล้ว อย่างโมริส อะเลีย ได้กล่าวว่า “แท้จริงระบอบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมตั้งอยู่บนบรรทัดฐานบางส่วนของแนวคิด และหลักการที่เป็นสาเหตุของการทำลายตัวมันเอง หากไม่ได้รับการแก้ไขให้ถูกต้องโดยด่วน” และเช่นเดียวกันมีนักเศรษฐศาสตร์ที่เชื่อถือได้จากจำนวนไม่น้อยต่างก็ได้ทำนายว่าระบอบเศรษฐกิจของโลกยุคใหม่ ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานที่จะนำไปสู่การล่มสลายของตัวมันเอง

ส่วนสาเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์นี้ตามทัศนะของพวกเขาพอสรุปได้ดังนี้

1. ประการที่หนึ่ง การขาดจริยธรรมในกิจกรรมทางเศรษฐกิจได้แพร่หลายอย่างมาก เช่น การแสวงหาผลประโยชน์ การโกหก การหลอกลวง การกักตุน กิจกรรมทางเศรษฐกิจบางอย่างที่วางอยู่บนบรรทัดฐานของการคาคเดา และนี่คือสิ่งที่ก่อให้เกิดการสูญเสียชีวิต และการฉ้อฉล ซึ่งถือเป็นการอธรรมของผู้ที่เป็นเจ้าของเงินที่เป็นผู้ร่ำรวย และมีฐานะเป็นเจ้านี่ ต่อผู้ที่ยากจน ขัดสน และมีฐานะเป็นลูกหนี้ และอาจจะเป็นเหตุที่ก่อให้เกิดการแข็งข้อของกลุ่มผู้ถูกอธรรม เมื่อไม่สามารถแบกรับการถูกอธรรมได้ จนเป็นเหตุที่อาจจะก่อให้เกิดการแข็งข้อของบรรดาลูกหนี้ และก่อให้เกิดเหตุการณ์ที่รุนแรงทางสังคม เมื่อพวกเขาไม่สามารถชำระหนี้ของพวกเขาได้

2. ประการที่สอง วัตถุได้กลายเป็นการละเมิด และเป็นอาวุธของผู้ที่ละเมิด วัตถุได้กลายเป็นสิ่งที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดทิศทางของระบบการเมือง และกำหนดกฎเกณฑ์การนำพาโลกมนุษย์ ดังนั้น ทรัพย์สินจึงกลายเป็นสิ่งสักการะเคารพบูชาของนักวัตถุนิยม

3. ประการที่สาม ธนาคารในระบบดอกเบี้ยได้ดำเนินกิจการอยู่บนระบบดอกเบี้ย ทั้งดอกเบี้ยเงินฝากและดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งเท่ากับการดำเนินกิจการภายในกรอบที่มีบรรทัดฐานของการค้าหนี้สิน ทั้งในแง่การซื้อและการขาย คราใดที่อัตราดอกเบี้ยเงินฝากเพิ่มขึ้น ก็จะต้องเพิ่ม

อัตราดอกเบี้ยเงินกู้ที่ปล่อยให้ บัณฑิตชน บริษัทต่างๆ ผู้ที่ได้รับประโยชน์อย่างแท้จริง คือ ธนาคาร หรือพ่อค้าเงินคนกลาง ส่วนภาระที่หนักหน่วงและความอธรรม ก็จะเกิดกับผู้กู้เงิน หรือผู้ที่เป็นหนี้ ไม่ว่าจะกู้เพื่อไปใช้สอยหรือกู้เงินเพื่อการลงทุน โดยเหตุนี้มีนักเศรษฐศาสตร์บางท่านให้ทรรศนะว่า กิจกรรมภาคเศรษฐกิจยังไม่ได้รับการพัฒนาและส่งเสริมอย่างแท้จริง รวมทั้งการนำมาใช้อย่างฉลาดและมีประสิทธิภาพของกลไกการผลิตก็ยังไม่เกิดขึ้นอย่างแท้จริง ยกเว้น จะต้องลดอัตราดอกเบี้ยให้เหลือ 0% (ไม่มี) นี่คือทรรศนะของ อาคัม สมิท ซึ่งเป็นบิดาของนักเศรษฐศาสตร์(ตามทรรศนะของท่าน) นักเศรษฐศาสตร์เหล่านั้นมีความเห็นว่าทางเลือกที่จะทดแทนระบบทุนนิยมสมัยใหม่ก็คือ ระบบการร่วมลงทุนที่มีส่วนรับผิดชอบร่วมกันในผลกำไรและขาดทุน เพราะระบบนี้เท่านั้นที่จะทำให้เกิดความปลอดภัยและความมั่นคงทางเศรษฐกิจ พวกเขามีทรรศนะอีกว่า ระบบดอกเบี้ย คือ ระบบที่ลากจูงไปสู่การกระจุกของเงินตราให้อยู่ที่คนบางกลุ่มเพียงหยิบมือเดียว และมีอิทธิพลต่อการครอบงำต่อทรัพยากรต่างๆ

4. ประการที่สี่ ระบบการเงิน การธนาคาร ตลอดจนสถาบันการเงินในระบบต่างๆ ได้ดำเนินกิจการด้วยระบบดอกเบี้ย ที่เกี่ยวกับหนี้สิน โดยการเก็บดอกเบี้ยในอัตราสูง หรือหลักการทดแทนหนี้ที่จำเป็นต้องชำระด้วยการสร้างหนี้ตัวใหม่ คือการทบทอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับผู้ที่กินดอกเบี้ยในยุคอาณานิคม¹ ได้ใช้สโลแกนว่า

(أَتَقْضِي أَمْ تُرَبِّي)

คำแปล “ท่านจะต้องชำระหนี้ หรือจะปล่อยให้ดอกเบี้ยทบทวีคูณ” ระบบดังกล่าว ก็เท่ากับเป็นการสร้างภาระหนี้ให้กับผู้เป็นหนี้ เป็นทบทวีคูณ ซึ่งเขาเองก็ไม่สามารถผ่อนชำระหนี้ (เงินต้น) ตัวแรกได้ ด้วยกับอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้นเรื่อยๆ

5. ประการที่ห้า ระบบการเงินโลกและระบบตลาดหลักทรัพย์ ได้ดำเนินกิจกรรมอยู่บนระบบที่มีบรรทัดฐานของตัวเงินสมมุติ ที่มีบรรทัดฐานของการเป็นไปได้และการเสี่ยง แต่ไม่ใช่การดำเนินกิจกรรมทางธุรกรรมที่เป็นรูปธรรมที่มีตัวตนของสินค้าและการให้บริการ ซึ่งกิจกรรมของระบบการเงินตลาดหุ้นหรือหลักทรัพย์จึงไม่ต่างอะไรกับบ่อนการพนัน ที่ให้บริการหารายได้ด้วยการเสี่ยงโชค ซึ่งมีทั้งโชคดีและโชคร้าย ซึ่งโดยส่วนใหญ่พวกเขาจะเข้าร่วมกิจกรรมโดยการอิงกับเครดิตจากธนาคารต่างๆในรูปแบบของการกู้หนี้ ดังนั้นเมื่อนาวาของ

¹ ยุคก่อนประกาศศาสนาของท่านนบีมุฮัมมัดซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลัม

พวกเขาต้องประสบกับมรสุมที่ไม่พึงประสงค์ ทุกอย่างก็ล่มสลาย และเกิดภาวะวิกฤติทางการเงิน

6. **ประการที่หก** การให้บริการที่ขาดจิตสำนึกด้านจริยธรรมของสถาบันการเงินที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางโดยได้ทำหน้าที่หาลูกค้า ด้วยการโน้มน้าวลูกค้าที่ปรารถนาจะกู้ยืม โดยการปกปิดข้อเท็จจริงบางประการ หลอกลวง ใช้เล่ห์เหลี่ยม เพื่อให้เกิดการกู้เงินจากสถาบันการเงินจนเป็นเหตุให้ผู้กู้เงินต้องทำการกู้เงินในปริมาณที่มาก ทั้งที่อยู่ในภาวะเสี่ยงต่อการขาดทุน ผู้ที่แบกรับภาระทั้งหมดคือ ผู้ที่กู้เงินซึ่งไม่มีพลังใดๆ และเหตุการณ์ดังกล่าวนี้เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริง และนำไปสู่การเกิดวิกฤติการณ์ในที่สุด

7. **ประการที่เจ็ด** การขยายขอบข่ายของระบบบัตรเครดิตจนเกินความจำเป็น จนถึงระดับจ่ายได้โดยไม่มีเงินอยู่ในบัญชี หรือใช้จ่ายได้แม้กระทั่งเงินบัญชีของเจ้าของบัตร เป็นเหตุให้เจ้าของบัตรเครดิต ต้องใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนมาก จนเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดวิกฤติได้ เช่น ในกรณีที่เจ้าของบัตรเครดิตไม่สามารถชดเชยหนี้สินได้ดอกเบี้ยก็จะถูกเพิ่มขึ้นเป็นเงาตามตัว และจะเป็นเช่นนี้จนกระทั่งถึงขั้นอายัดเจ้าของบัตร หรือจำนำรถหรือจำนำบ้านเรือนของผู้เป็นเจ้าของบัตร ดังกล่าวก็เป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงกับผู้ที่ครอบครองบัตรเครดิต และเป็นเหตุที่นำไปสู่ความระส่ำระสายในระบบครัวเรือน และเป็นวิกฤติการณ์ที่เกิดกับธนาคารระบบดอกเบี้ยบางแห่ง

④ ผลกระทบของการเกิดวิกฤติระบบการเงินโลก

วิกฤติการณ์การเงินโลก ในขณะนี้ได้อยู่ในระดับที่เกิดบาดแผลฉกรรจ์ อาบเลือดที่ลึกเข้าไปถึงมันสมองของระบบ จนเป็นเหตุให้อวัยวะบางส่วนของมันต้องเป็นพิการ และเส้นโลหิตของกิจกรรมทางเศรษฐกิจต้องแข็งตัว และได้ส่งผลกระทบที่เลวร้ายดังนี้

1. **ผลกระทบที่หนึ่ง** เกิดภาวะหวั่นวิตก โกลาหล และขาดสติกับมนุษย์โดยทั่วไป จึงขอยกตัวอย่างกลุ่มบุคคลที่ประสบกับภาวะดังกล่าวที่เลวร้ายดังนี้คือ

- ผู้นำ นักปกครอง และบุคคลในระดับรัฐมนตรี
- เจ้าของสถาบันการเงิน และผู้ที่ดำเนินกิจการในตลาดการเงิน
- เจ้าของสถาบันการเงินที่เป็นตัวแทน

- เจ้าของเงินฝากในธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่นๆ
- ลูกหนี้ของธนาคาร และผู้ที่มีพันธะกับกิจการธนาคาร และเช่นเดียวกันเจ้าของเงินฝาก
- ผู้บริโภคต้องประสบกับการเสี่ยงของภาวะสินค้าราคาสูง
- เจ้าหน้าที่ และคนงานต่างก็เสี่ยงต่อภาวะตกงาน
- บุคคลผู้ยากไร้ที่ใช้ชีวิตอยู่กับการได้รับการสงเคราะห์ และเงินบริจาคทาน

วิกฤติการณ์เหล่านี้ประจวบคั้งมะเร็งในเม็ดเลือดที่เริ่มขยายตัวอยู่ในสายเลือด ที่หล่อเลี้ยงชีวิตของระบบเศรษฐกิจ

2. ผลกระทบที่สอง การล้มละลายของธนาคารและสถาบันการเงินต่างๆ ด้วยกับสาเหตุที่ขาดสภาพคล่อง และอัตราการถอนเงินฝากคืนจากผู้ฝากเงิน จนเป็นเหตุให้รัฐบาลของประเทศต่างๆ ต้องเข้ามาคุ้มครองโดยผ่านธนาคารกลางของรัฐเข้ามาอุ้มชูธนาคารหรือสถาบันการเงินที่เหลืออยู่ เพื่อพยุงความอยู่รอดเท่าที่จะทำได้ เพื่อไม่ให้เกิดการล่มสลายของระบบเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์ และรัฐก็อาจจะตกอยู่ในสภาพที่ล้มละลาย

3. ผลกระทบที่สาม การล้มละลายของบริษัทต่างๆ ที่ดำเนินธุรกิจบนบรรทัดฐานของการระดมทุน โดยการกู้หนี้ด้วยระบบดอกเบี้ย หรือบางบริษัทอาจจะต้องหยุดกิจการลงในบางภาคส่วนของการผลิต และในทำนองเดียวกันบางบริษัทก็เริ่มระงับกิจการด้านการประกันและหลักทรัพย์ประกันต่างๆ ดังกล่าวนี้อาจเป็นสาเหตุของการความระส่ำระสายทางแรงกระตุ้นทางเม็ดเงินของบริษัทพาณิชย์ดังกล่าว

4. ผลกระทบที่สี่ อัตราการว่างงานเพิ่มขึ้น เนื่องจากเกิดการจ้างงานที่น้อยลง แต่อัตราการเรียกร้องขอความช่วยเหลือทางสังคม และจากภาครัฐเพิ่มขึ้น ซึ่งก็เท่ากับเพิ่มภาระที่หนักอึ้งด้านหนึ่งให้กับงบประมาณของรัฐบาล จนเป็นเหตุให้รัฐต้องระงับโครงการการลงทุนใหม่ๆ เนื่องจากต้องมาโอบอุ้มสังคมโดยรวม

5. ผลกระทบที่ห้า ในบางประเทศต้องหาทางออกด้วยการเพิ่มอัตราการเก็บภาษี เพื่อชดเชยกับเม็ดเงินงบประมาณแผ่นดิน เนื่องจากภาครัฐต้องทุ่มเม็ดเงินในการช่วยเหลือและพยุง

บริษัท และธนาคารต่างๆที่อยู่ในภาวะที่ล่อแหลมต่อการล้มละลาย หรือเข้าไปช่วยเหลือเงินฝาก และอื่นๆ

6. ผลกระทบที่หก ผู้เป็นหนี้ได้สูญเสีย ทรัพย์สินสมบัติและที่อยู่อาศัย เนื่องจากจะถูกยึด ด้วยการเป็นหนี้ จนทำให้พวกเขาต้องกลายเป็นผู้ไร้ที่อยู่อาศัย ผู้ยากไร้ขัดสน และเป็นผู้พลัดถิ่นลี้ภัย

⑤ จุดยืนของระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามและการธนาคารอิสลาม ต่อวิกฤติระบบการเงินโลก

มีผู้คนมากมายต่างก็พากันถามว่า อะไรคือผลกระทบของวิกฤติเศรษฐกิจโลก ต่อสถานะของสถาบันการเงินของอิสลาม ไม่ว่าจะเป็นธนาคาร บริษัทการลงทุน และสถาบันการระดมทุน และอื่นๆในทำนองเดียวกัน ?

ไม่มีความจำเป็นที่จะต้องการคำตอบ จากนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม หรือคำตอบในเชิงรูปธรรมจากผู้เชี่ยวชาญของสถาบันการเงินตามระบบของอิสลาม ต่อสถานการณ์วิกฤติเศรษฐกิจโลก หรือการธนาคารของโลก แต่จำเป็นที่จะต้องมีการนำเสนอแนวคิด และกฎเกณฑ์ของระบอบเศรษฐศาสตร์อิสลาม และระบบการเงินของอิสลามต่อมนุษย์ โดยอธิบายให้เห็นบรรทัดฐาน และกระบวนการการนำเสนอหลักการไปใช้ในภาคปฏิบัติ เพื่อเป็นการเน้นย้ำให้รู้ว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นตามวิกฤติการณ์ต่างๆเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นผลมาจากการที่ไม่มีการนำแนวคิด และหลักการทางเศรษฐศาสตร์อิสลามมาปฏิบัติใช้ ทั้งในเชิงแนวคิด หลักการ และการวางระบบ ดังกล่าวนี้จะได้อธิบายในประเด็นของกฎเกณฑ์ความปลอดภัย และความมั่นคงในระบบการเงิน และเศรษฐศาสตร์อิสลาม ซึ่งเป็นสิ่งที่ประกันได้ว่า วิกฤติการณ์ในทำนองดังกล่าวจะไม่เกิดขึ้นอีก

⑥ กฎเกณฑ์ของการมีเสถียรภาพและความมั่นคงในระบอบเศรษฐศาสตร์อิสลาม

ระบอบการเงินและเศรษฐศาสตร์อิสลาม ตลอดจนสถาบันการเงินโดยรวมของระบบอิสลาม จะต้องตั้งอยู่บนหลักการที่ก่อให้เกิดความสงบสุขการมีเสถียรภาพ และความมั่นคง โดย

มีอัตราเสี่ยงภัยน้อยมาก เมื่อเทียบกับระบบที่มนุษย์ได้ตั้งขึ้นมา ซึ่งวางอยู่บนพื้นฐานของระบบคอกเบี้ย กฎเกณฑ์ที่สำคัญดังกล่าวมีดังนี้

1. กฎเกณฑ์ที่หนึ่ง ระบบการเงินและเศรษฐศาสตร์อิสลามวางอยู่บนบรรทัดฐานของหลักจริยธรรมและคุณธรรม เช่น การมีความซื่อจะ ไว้วางใจได้ โปร่งใส ชัดเจน ชี้แจงรายละเอียด ให้ความง่ายตาย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน การเกื้อหนุนและการสร้างความเข้มแข็งและสมบูรณ์ซึ่งกันและกัน ดังนั้นจึงพูดได้ว่าไม่มีเศรษฐกิจแบบอิสลาม ที่ปราศจากหลักจริยธรรมและคุณธรรม ซึ่งกฎเกณฑ์เหล่านี้ได้ถูกหล่อหลอมให้เป็นระบบที่กำปรักันถึงความสงบสุข ความปลอดภัย และความมั่นคงที่เป็นรูปธรรมให้กับผู้ประกอบการทั้งหลาย และในเวลาเดียวกัน หลักการอิสลามได้ทรงห้ามทุกการประกอบการของกิจกรรมทางการเงินหรือเศรษฐกิจ ที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการโกหก การพนัน หลอกลวง นี้อจล ไม่ชี้แจงข้อเท็จจริง การกักตุน การแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบ ความละโมภ การอธรรม และการกินทรัพย์สมบัติของเพื่อนมนุษย์ โดยปราศจากความชอบธรรม

อิสลามถือว่าการยึดมั่นอยู่บนหลักศรัทธา คุณธรรม และจริยธรรมที่สูงส่ง คือ การภักดีและการเชื่อฟังต่ออัลลอฮ์(ซุบฮะฮานะฮูวะตะอะลา) พระผู้เป็นเจ้า การกระทำดังกล่าวจะได้รับผลตอบแทน หลักศรัทธาดังกล่าวจะส่งผลในการกำกับ และควบคุมพฤติกรรมของมุสลิม ไม่ว่าจะอยู่ในฐานะผู้ผลิต หรือผู้บริโภค ผู้ขาย หรือผู้ซื้อ ไม่ว่าจะอยู่ในภาวะที่ธุรกิจมีความแบ่งบาน หรือซบเซา ไม่ว่าจะอยู่ในสภาพที่มั่นคง หรือพบกับภาวะวิกฤติ

2. กฎเกณฑ์ที่สอง ระบบการเงินและเศรษฐศาสตร์อิสลามวางอยู่บนหลักการเข้าหุ้นส่วนร่วมกันทั้งในด้านผลกำไร และการขาดทุน เป็นการกระทำกิจกรรมที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทรัพย์ และการมีตัวตนของทรัพย์ กิจกรรมต่างๆดังกล่าว ถูกตัดสินและควบคุมด้วยกับกฎต่อไปนี้

1-กฎการอนุมัติ(ฮะลา) ในสิ่งที่ดีเลิศ (الحلال)

2-กฎที่ว่าด้วยสิ่งที่เหมาะสมและสมควรที่สุดในอิสลาม (الأولويات الإسلامية)

3-กฎการทำให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดตามหลักศาสนา (تحقيق المنافع المشروعة)

4-กฎของผู้ที่ได้รับประโยชน์จะต้องเป็นผู้รับผิดชอบ และใช้จ่ายค่าเสียหาย หรือบำรุงรักษา (الغنم بالغرم)

ปฏิสัมพันธ์ที่แท้จริงระหว่างเจ้าของทรัพย์สินและเจ้าของงาน และความสัมพันธ์ (ผู้ประกอบการ) ภายใต้กฎเกณฑ์ของความเป็นธรรม ความเป็นจริง และการทุ่มเท กฎเกณฑ์ดังกล่าว จะช่วยผ่อนคลายความหนักหน่วงของวิกฤติการณ์ได้อย่างแน่นอน เนื่องจากจะไม่มีผู้ใดได้รับกำไรอยู่ฝ่ายเดียวตลอดกาล แต่ทั้งหมดมีส่วนร่วมในผลกำไร และขาดทุน

นักนิติศาสตร์ และนักวิชาการด้านเศรษฐศาสตร์อิสลาม ได้วางกฎเกณฑ์ของสัญญาการลงทุน และการระดมทุนตามระบอบอิสลามที่วางอยู่บนบทบัญญัติของศาสนาอิสลาม จากสัญญาดังกล่าวมีดังนี้ จำนวนการร่วมลงทุนใช้ตามรูปแบบดังนี้ อัลมุฎอโรบะฮ์ المضاربة (การร่วมลงทุน) อัลมุชารออะฮ์ المشاركة (การเข้าหุ้นส่วน) อัลมูรออะหะฮ์ المرجحة (การค้ำที่เอาผลกำไร) อัลอิชติซนาอ์ الاستصناع (การสร้างงานและอาชีพ) อัลสลัม السلم (การซื้อขายสินค้าโดยการจ่ายเงินล่วงหน้า) อัลอิญาเราะฮ์ الإجارة (การเช่าหรือว่าจ้าง) อัลมุชารออะฮ์ المزاعة (การร่วมลงทุนในการเพาะปลูก) อัลมุชากออะฮ์ المسافاة (สัญญาการดูแลรดน้ำพืช) และอื่นๆ

และเช่นเดียวกันศาสนาอิสลามถือว่าทุกสัญญาการร่วมลงทุน หรือระดมทุนทุกชนิดที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของการกู้ยืมที่มีระบบดอกเบี้ยเป็นสิ่งที่ไม่อนุมัติ และระบบดอกเบี้ยได้กลายเป็นสาเหตุหลักของการเกิดวิกฤติการณ์การเงินโลกในปัจจุบัน

3. กฎเกณฑ์ที่สาม บทบัญญัติอิสลามไม่อนุมัติการดำเนินกิจกรรมทางการเงินที่อยู่ในรูปตัวเงินสมมุติ ซึ่งตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของการเดาสุ่มและเสี่ยงโชค อันเป็นสาเหตุที่นำไปสู่การหลอกลวง หรือไม่รู้ข้อเท็จจริงของสินค้า นักนิติศาสตร์อิสลามได้ถือว่าทุกกิจกรรมที่มีการประกอบการบนบรรทัดฐานดังกล่าว คือการพนันที่เป็นสิ่งต้องห้ามตามหลักศาสนา

ซึ่งในที่สุดผู้เชี่ยวชาญต่างๆของนักเศรษฐศาสตร์สากล ก็ได้ออกมายืนยันว่า ส่วนหนึ่งจากสาเหตุของการเกิดวิกฤติการณ์ทางการเงินโลกร่วมสมัยนี้ มาจากการซื้อขายหุ้นในตลาดหุ้นที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของการเดาสุ่ม และไม่มีสินค้าที่แท้จริง เพราะธุรกรรมดังกล่าวไม่ได้เป็นสาเหตุที่แท้จริงของการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ แต่มันกลับกลายเป็นสื่อชนิดหนึ่งที่เป็นต้นเหตุของการเกิดภาวะเงินเฟ้อ และการถดถอยของราคาสินค้า ตลอดจนเป็นสิ่งทีลากจูงมนุษย์ไปสู่ความตกต่ำทางจริยธรรม และศีลธรรม และยังเป็นต้นเหตุของการล่มสลายอย่างรวดเร็วของ

¹ เช่นการซื้อขายหุ้นในตลาดหุ้น - ผู้แปล

สถาบันการเงินที่ดำเนินธุรกรรมในระบอบดังกล่าว ดังที่ได้เกิดกับตลาดในกลุ่มประเทศเอเชียตะวันออก ก็คือมาจากสาเหตุของปัญหาที่ใกล้เคียงกัน

4. **กฎเกณฑ์ที่สี่** บทบัญญัติอิสลามไม่อนุญาตการซื้อขายหนี้ด้วยหนี้ทุกรูปแบบ¹ เช่น การลดมูลค่าพันธบัตร หรือลดมูลค่าเช็ค ในกรณีที่ผู้กู้เงินไม่สามารถชำระหนี้ในงวดหนึ่งงวดใด และเช่นเดียวกันอิสลามไม่อนุมัติระบบผ่อนหนี้ ด้วยกับขึ้นราคาดอกเบี้ยแทน² เนื่องจากท่านศาสดา(คือลลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ห้ามการซื้อขายหนี้ด้วยหนี้³ เนื่องจากการกระทำดังกล่าวตามหลักนิติศาสตร์อิสลามถือว่าการซื้อหนี้ด้วยกับหนี้ บรรดาผู้เชี่ยวชาญและนักเศรษฐศาสตร์สากลต่างก็ได้ยืนยันว่าหนึ่งในจำนวนสาเหตุต่างๆที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์ด้านการเงินของโลกในยุคนี้ คือการที่บริษัทตัวแทนทางการเงินได้ทำการค้าด้วยระบบค้ำหนี้ จึงเป็นชนวนที่ก่อให้เกิดเปลวเพลิงของวิกฤติการณ์นี้

5. **กฎเกณฑ์ที่ห้า** ระบบการเงินและระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามได้วางอยู่บนหลักพื้นฐานของการให้ความสะดวกง่ายดาย และผ่อนปรนต่อผู้ที่มีหนี้สิน ที่ไม่สามารถหาเงินมา

¹ หมายถึงผู้ซื้อ ไม่ได้จ่ายเงินในขณะที่ทำสัญญาซื้อ และผู้ขายก็ไม่มีสินค้าในขณะที่ทำสัญญาซื้อขาย แต่หากในแต่ละฝ่ายมีอย่างหนึ่งอย่างใดหรือมีทั้งสองฝ่ายก็เป็นที่อนุมัติการซื้อขายในประเด็นนี้หากผู้ซื้อมีเงินและผู้ขายมีสินค้าทั้งสองฝ่ายได้ทำสัญญามีรับมอบสินค้าและจ่ายราคากันทันทีเรียกว่า**"ซื้อขายสด"** เป็นสิ่งที่อิสลามอนุมัติ และหากผู้ซื้อยังไม่จ่ายเงินที่เป็นราคาของสินค้า แต่ผู้ขายได้มอบสินค้าทันทีตามความต้องการของผู้ซื้อเรียกว่า**"ซื้อขายเชื่อ"** ก็เป็นสิ่งที่อิสลามอนุมัติ ไม่ว่าราคาจะเท่ากับราคาขายสดหรือมากกว่าก็ตาม หากผู้ซื้อได้จ่ายเงินก่อนล่วงหน้าแต่ผู้ขายยังไม่มีการจ่ายราคาสินค้าให้กับลูกค้า หากสินค้านี้มีคุณสมบัติเป็นที่รู้จะกันดีและแน่นอนเรียกว่า**"การซื้อขายด้วยการจ่ายล่วงหน้า"** ในภาษาอาหรับเรียกว่า**"สละม"** หรือ**"สลัฟ"** ก็ถือว่าการซื้อขายที่อิสลามอนุมัติ ส่วนการซื้อขายที่ไม่มีการจ่ายราคาสินค้า และผู้ขายก็ไม่มีสินค้าที่มอบให้ในขณะที่ทำสัญญาซื้อขาย อิสลามถือเป็นการซื้อขายหนี้ด้วยกับหนี้ เป็นการซื้อขายที่ไม่อนุมัติในอิสลาม และสัญญาดังกล่าวเป็นโมฆะ - ผู้แปล)

² ตัวอย่างหากลูกหนี้ไม่สามารถชำระหนี้งวดหนึ่งงวดใดก็ใช้วิธีทบดอกเบี้ยให้สูงขึ้นแทนการที่ไม่สามารถชำระหนี้ในงวดนั้นๆ - ผู้แปล

³ อัลฮะดีษในบันทึกของสุนันอัลดาร์กูณีย์หมายเลข3105 และอัลหะกิมหมายเลข2342 รายงานจาก อิบน์ อุมร์ (รอฎียัลลอฮุอันฮู) ว่า

عَنْ ابْنِ عُمَرَ أَنَّ النَّبِيَّ -صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ- نَهَى عَنْ بَيْعِ الْكَالِي بِالْكَالِي .

แท้จริงท่านศาสดา (ซอลลัลลอฮุอะลัยฮิวะซัลลิม) ห้ามการซื้อขายหนี้ด้วยหนี้ - ผู้แปล

ชำระหนี้ของตนเองได้ อย่างสุดความสามารถและมีเหตุอันควรด้วยเหตุสุจริต (พระองค์อัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะตาอาลา) ได้ทรงตรัสว่า

{ وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرَةٌ إِلَىٰ مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ (٢٨٠) } [البقرة/ ٢٨٠]

ความว่า “และหากเขา(ลูกหนี้) เป็นผู้ยากไร้ ก็จงให้มีการรอกอย จนกว่าจะถึงคราวสะดวก และการที่พวกเจ้าจะให้เขานั้น ย่อมเป็นการดีแก่พวกเจ้า หากพวกเจ้ารู้” อัลกุรอานซูเราะห์ อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 280

การยืนยันของผู้เชี่ยวชาญและนักเศรษฐศาสตร์สากลได้ระบุว่า หนึ่งในบรรดาสาเหตุที่ก่อให้เกิดวิกฤติการณ์การเงินโลก ก็คือ ลูกหนี้งดการชำระหนี้โดยสิ้นเชิง ส่วนเจ้าหนี้ก็ใช้มาตรการการขึ้นอัตราดอกเบี้ยขึ้นเรื่อยๆ หรือเปลี่ยนงวดการชำระหนี้เป็นการทบดอกเบี้ยที่สูงขึ้น หรือการยึดหลักทรัพย์ที่ค้ำประกัน เท่ากับเป็นการจับปลาลูกหนี้ให้อยู่ในสภาพที่ไร้ถิ่นที่อยู่ ประคองตั้งคนบ้านแตกสาแหรกขาด ถูกขับไล่ไสส่ง อย่างไม่มีหลักประกันใดๆ จนเป็นเหตุที่ทำให้เกิดการก่อตัวของปัญหาทางสังคม ในทุกๆด้านไม่ว่าจะเป็น ปัญหาด้านจิตใจ ด้านสังคม ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และอื่นๆตามมา

6. จะออกจากวิกฤติการณ์นี้ได้อย่างไร ? กฎเกณฑ์ทางเศรษฐศาสตร์อิสลามคือทางออก

การวิเคราะห์สาเหตุของการเกิดวิกฤติของการเงินโลกนั้น เป็นที่ประจักษ์ชัดว่าปัญหาและเหตุปัจจัยที่ทำให้เกิดวิกฤติการณ์นั้น มาจากระบบที่มนุษย์ได้วางไว้ดังนี้

1. ระบบดอกเบี้ย(riba) เงินฝาก และระบบดอกเบี้ยเงินกู้
2. ระบบการค้าที่ผูกมัดกับหนี้ ทั้งในแง่การเอา และในแง่การให้
3. ระบบการทดแทนการชำระหนี้ ด้วยการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยที่สูงขึ้น เพื่อชดเชยกับการยื้อระยะการชำระหนี้
4. ระบบการขายหนี้

5. ระบบกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเภทการประกอบการด้านการเงินสมมุติที่วางอยู่บนรากฐานของการคาดเดา และการเสี่ยงโชค¹

ดังนั้นจึงเป็นที่ประจักษ์ชัดว่า แนวคิด กฎเกณฑ์ของระบบการเงิน และเศรษฐศาสตร์อิสลาม และสถาบันการเงินที่วางรากฐานอยู่บนระบอบเศรษฐศาสตร์อิสลาม จึงไม่อนุวัติระบบต่างๆ ที่กล่าวมาแล้ว ซึ่งระบบดังกล่าวเป็นสาเหตุของการเกิดวิกฤตการณ์ และสวนทางกับธรรมชาติวิสัยของมนุษย์ และเป้าหมายของบทบัญญัติอิสลาม

บทบัญญัติอิสลามได้ห้ามระบบดอกเบี้ยที่มาจากการกู้ยืม ระบบเครดิต แต่บทบัญญัติอิสลามได้อนุมัติระบบการลงทุน และระดมทรัพย์ที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานของการมีส่วนร่วม การนำเอาทุนทรัพย์เข้าสู่กระบวนการทำให้ทรัพย์ดังกล่าวงอกเงย และระบบการประกอบการที่อยู่ในกรอบของกฎที่ว่า (الغم بالغرم)- “ผู้ใดได้รับประโยชน์ บุคคลนั้นย่อมรับผิดชอบต่อความเสียหาย”²

บทบัญญัติอิสลามไม่ทรงอนุวัติ การประกอบกิจกรรมทางเศรษฐกิจทุกรูปแบบที่มีลักษณะคดโกง ปกปิดข้อเท็จจริงของสินค้า หลอกหลวง การพนัน โกงหน การแสวงหาผลประโยชน์ที่ตั้งอยู่บนบรรทัดฐานที่ไม่ถูกต้อง การกินทรัพย์สินของเพื่อนมนุษย์โดยไม่เป็นธรรม แต่บทบัญญัติของอิสลามกลับมุ่งเน้นและกำชับให้มีการยึดมั่นต่อความสัตย์ ความซื่อสัตย์ รับผิดชอบ ชี้แจงและโปร่งใส

8.- บทสรุปกฎเกณฑ์ของหลักเศรษฐศาสตร์อิสลาม คือ การช่วยให้รอดพ้นจากวิกฤตการณ์

บทสรุปคือ หากนำเอาหลักการของระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามมาปฏิบัติใช้ในทุกระบวนการของกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างสมบูรณ์ ก็จะเป็นทางออกและหลุดพ้นจากวิกฤตการณ์ดังกล่าว พระองค์อัลลอฮฺ(ซุบะฮะฮานะฮูวะตาอาลา)ได้ทรงตรัสไว้อย่างเป็นทางการว่า –

¹ เช่นการซื้อขายหุ้นในตลาดหุ้น- ผู้แปล

² ความหมายโดยสรุปของกฎนี้ก็คือ “การมีส่วนร่วมในผลกำไรและขาดทุน” ของผู้ลงทุนร่วมกัน – ผู้แปล

{ فَأَمَّا يَا تِيبُكُم مِّنِّي هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَايَ فَلَا يَضِلُّ وَلَا يَشْتَقِي (١٢٣) وَمَنْ أَعْرَضَ عَن ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكًا وَنَحْشُرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَعْمَى (١٢٤) } [طه/١٢٣، ١٢٤]

ความว่า “บางทีเมื่อมีคำแนะนำ(ฮิदाเยฮ์) จากข้ามายังพวกเจ้าแล้ว ผู้ใดปฏิบัติตามคำแนะนำ(ฮิดาเยฮ์) ของข้า เขาก็จะไม่หลงผิด และจะไม่ได้รับความลำบาก และผู้ใดพินหลังจากการรำลึกถึงข้า แท้จริงสำหรับเขาก็ การมีชีวิตอยู่อย่างคับแคบ และเราจะให้เขาพินคืนชีพในวันกิยามะฮ์ ในสภาพของคนตาบอด” อัลกุรอานซูเราะห์ตอฮา โองการที่ 123 - 124

และพระองค์อัลลอฮ์ได้ทรงตรัสอีกว่า –

{ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرِيهِ الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ (٢٧٦) } [البقرة/٢٧٦]

ความว่า “อัลลอฮ์จะทรงให้ดอกเบี้ยลดน้อยลง และหมดความจำเริญ และจะทรงให้บรรดาสิ่งที่เป็นทานเพิ่มพูนขึ้น และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงชอบผู้เนรคุณ ผู้กระทำบาปทุกคน” ซูเราะห์อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 276

คำเรียกร้องเชิญชวนไปยังนักวิชาการเศรษฐศาสตร์

ผู้ครอบครองทรัพย์สินและผู้ประกอบการ

* มาสู่บทบัญญัติอิสลามเถิด โอ้บรรดานักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักปกครองทั้งหลายที่ปรารถนาที่จะฟื้นฟู ปรับปรุงระบบการเงิน เศรษฐกิจสากล ซึ่งกำลังเป็นสาเหตุของความเดือดร้อน และการมีวิถีชีวิตที่ตึบตันของมนุษยชาติ โดยที่ระบอบดังกล่าว ได้นำเอาวิกฤตการณ์มาครั้งแล้วครั้งเล่า แต่ในบทบัญญัติของอิสลามมีทางนำ ความเมตตาและความดีงาม ซึ่งเป็นการยืนยันความเป็นสังคมแห่งโองการของอัลลอฮ์ ที่พระองค์ได้ทรงตรัสว่า –

{ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ (١٥) يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُم مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (١٦) } [المائدة/١٥، ١٦]

ความว่า “แท้จริงแสงสว่างจากอัลลอฮ์ และกัมภีร์อันชัดเจนได้มายังพวกเจ้าแล้ว ด้วยกัมภีร์นั้นแหละ อัลลอฮ์จะทรงแนะนำ ผู้ที่ปฏิบัติตามความพึงพระทัยของพระองค์ ซึ่งบรรดาทางแห่งความปลอดภัย และจะทรงให้พวกเขาออกจากความมืด ไปสู่แสงสว่างด้วยอนุมัติของพระองค์ และจะทรงแนะนำพวกเขาสู่ทางอันเที่ยงตรง” ชูเราะห์อัลมาอิดะฮ์ โองการที่ 15-16

* มาสู่ระบบเศรษฐศาสตร์อิสลามเถิด โอ้บรรดานักเศรษฐศาสตร์ นายทุน และผู้ประกอบการทั้งหลาย เนื่องจากระบบเศรษฐศาสตร์อิสลาม มีความมั่นคง ปลอดภัย และมั่นคง โดยที่พวกท่านทั้งหลาย จงออกห่างจากทุกกิจกรรมที่พัวพันกับดอกเบี้ย เนื่องจากดอกเบี้ยถือเป็นสิ่งเลวร้ายที่สุด ของกิจกรรมทางการเงินและเศรษฐกิจ เพียงพวกท่านจะไม่ต้องนำพาตัวของพวกเขาเอง เข้าสู่สมรภูมิต่างกับอัลลอฮ์ และศาสนทูตของพระองค์ พระองค์อัลลอฮ์ได้ตรัสไว้ว่า –

{ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقِيَ مِنَ الرِّبَا إِن كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ (٢٧٨) فَإِن لَّمْ تَفْعَلُوا فَأْذَنُوا بِحَرْبٍ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِن تَبِيتُمْ فَلِكُمْ رُءُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَّا تَظْلُمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ (٢٧٩) } [البقرة/٢٧٨، ٢٧٩]

ความว่า “บรรดาผู้ศรัทธาทั้งหลาย พึงยำเกรงอัลลอฮ์เถิด และจงละเว้นดอกเบี้ยที่ยังเหลืออยู่เสีย หากพวกเจ้าเป็นผู้ศรัทธา และถ้าพวกเจ้ามิได้ปฏิบัติตามก็พึงรู้ไว้ด้วย ซึ่งสงครามจากอัลลอฮ์

และรอซูลของพระองค์ และหากพวกเขาลำบากนึกผิดกลับเนื้อกลับตัวแล้ว สำหรับพวกเขาก็คือ ต้นทุนแห่งทรัพย์ของพวกเขา โดยที่พวกเขาจะได้ไม่มอธรรม และไม่มูถอธรรม” อัลกุรอานซูเราะห์อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 278 - 279

* มาสู่ระบบธนาคารอิสลามเถิด โอ้ผู้ที่ปรารถนาที่จะฟื้นฟู ปรับปรุงระบบธนาคารของโลก เนื่องจากนักวิชาการด้านการเงิน และการธนาคารได้ยืนยันถึงความล้มเหลวของระบบดอกเบี้ย และถือเป็นการยืนยันถึงศีลธรรมแห่งโองการของอัลลอฮ์ที่ว่า –

{ يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ كَفَّارٍ أَثِيمٍ (البقرة/276) }

ความว่า “อัลลอฮ์จะทรงให้ดอกเบี้ยลดน้อยลง และหมดความจำเริญ และจะทรงให้บรรดาสิ่งที่เป็นทานเพิ่มพูนขึ้น และอัลลอฮ์นั้นไม่ทรงชอบผู้ในรคุณ ผู้กระทำความบาปทุกคน” ซูเราะห์อัลบะกอเราะฮ์ โองการที่ 276

และวณะของท่านศาสนทูต(คือลัลลอฮ์อะลัยฮิวะซัลลัม) ที่ว่า –

(إذا ظهر الزنا و الربا في قرية أذن الله بهلاكها) — رواه أبو يعلى عن عبد الله بن مسعود

ความว่า “เมื่อการกระทำชัณ(ผิดประเวณี) และการกินดอกเบี้ยเกิดขึ้นที่หมู่บ้านใด พระองค์อัลลอฮ์ก็จะทรงอนุมัติให้มีการทำลายหมู่บ้านนั้นได้” รายงานโดยอับดุลอะลา จากอับดุลลอฮ์ อิบน์ มัสอูด¹

¹ คือ อะบูอับดุลเราะห์มาน, อับดุลลอฮ์ อิบน์ มัสอูด อิบน์ มอไฟล อัลสุษะลีย์ , รอฎียัลลอฮ์อันฮู , เป็นหนึ่งในบรรดาซอหาบะฮ์อ่าวุสโศ ที่ทรงคุณวุฒิด้านความรู้และคุณธรรมที่โดดเด่น และการใช้ชีวิตที่ใกล้ชิดในการรับใช้ท่านศาสดามุหัมมัด (ซอลัลลอฮ์ อะลัยฮิวะซัลลัม) ท่านเป็นสหายผู้ใกล้ชิดทั้งในยามที่ท่านศาสดาอยู่ที่บ้านและเดินทาง ท่านเป็นชาวมักกะฮ์ และเป็นบุคคลรุ่นแรกๆที่เข้ารับอิสลาม ท่านได้เสียชีวิตที่เมืองอัลมะดีนะฮ์ ในปีฮิจญ์เราะฮ์ศักราชที่32 (ค.ศ.653)รอฎียัลลอฮ์อันฮู – (อัลอะอูลาม , อัซซุรเราะฮ์ : 3/137)-ผู้แปล

เสียงเรียกร้องไปยังมุสลิมทั้งหลาย

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้บรรดาผู้ที่กำลังหลงทางอยู่ท่ามกลางแหล่งหล้าของดำเนินชีวิตที่ไร้ทิศทาง ท่ามกลางความมืดของราตรีกาล

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้ผู้ที่ปรารถนาที่จะรักษาเยี่ยวยาสังคมจากโรคร้ายและความเจ็บปวดของมัน และต้องการที่จะช่วยเหลือมันให้หลุดพ้นจากความทุกข์ยาก และความเดือดร้อน

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้บรรดาผู้ที่ยืนอยู่เบื้องหน้าประตูของการฟื้นฟู แก่ไข แต่พวกเขาไม่รู้ว่าอะไรคือแนวทางที่จะใช้การฟื้นฟูและแก้ไขได้ และพวกเขาไม่รู้แม้กระทั่งจะเดินไปบนเส้นทางใด

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้ผู้ที่มีความสับสนต่อการใช้สื่อต่างๆ โดยที่หัวใจของพวกเขา ก็ปั่นป่วนหาเป้าหมายมิได้ พวกเขาจะไม่พบเป้าหมาย และยังไม่ได้เลือกสื่อตัวใดเลย

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้บรรดาผู้ที่ถูกเผาผลาญจากไฟแห่งการทดลองที่ลึมเหลว ซึ่งมาจากความคิดที่หลงผิด และสติปัญญาที่มีขีดจำกัด ได้ชี้แนะเขา

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้ผู้ที่ยืนนิ่งเงียบที่ให้แสงสว่าง และมีแสงสว่างซึ่งเขาเป็นผู้ที่แบกความมืดมาจากฟากฟ้าสู่พื้นโลก

* มาสู่อิสลามเถิด โอ้ผู้ที่ปฏิบัติงานอย่างบริสุทธิ์ใจ

ขอนำเสียงเรียกจากอัลกุรอานสู่พวกเขาเหล่านั้นดังนี้ พระองค์อัลลอฮฺได้ทรงตรัสว่า –

{ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَعْفُو عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبِينٌ (١٥) يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبُلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِهِ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ (١٦) } [المائدة/١٥، ١٦]

ความว่า “บรรดาผู้ได้รับคัมภีร์ทั้งหลาย แท้จริงแสงสว่างจากอัลลอฮฺ และคัมภีร์อันชัดแจ้งได้มายังพวกเจ้าแล้ว ด้วยคัมภีร์นั้นแหละ อัลลอฮฺจะทรงแนะนำ ผู้ที่ปฏิบัติตามความพึงพระทัยของพระองค์ ซึ่งบรรดาทางแห่งความปลอดภัย และจะทรงให้พวกเขาออกจากความมืดไปสู่แสงสว่างด้วยอนุมัติของพระองค์ และจะทรงแนะนำพวกเขาสู่ทางอันเที่ยงตรง” ชูเราะฮฺ อัลมาอิดะฮฺ โองการที่ 15-16